

რუსული ანდაზები

გერმანული და ქართული შესაფხვისებით

შემდგენელი ვ. კუპრაშვილი

გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“
თბილისი 1977

P
398.9 (47)
h 948

P $\frac{70303-317}{M 601 (08)-77}$ 257-77

А

- А дело бывало — и коза волка съедала.
— Es passiert so mancherlei.
— ლმერთმა ქნას ჩვენს თხას მგელი დაეჭიროსო.

- Апрель водою, май с травою.
— Aprilregen ist dem Bauern gelegen.
— Zu Georgi (24 April) Regen, dem Vieh zum Segen.
— მაისის წვიმა ოქროა, ივნისისა — ვერცხლიო, ივლისისა —
ცეცხლიო.

- Апрель водою, октябрь пивом.
— April kalt und naß, füllt Scheuer und Faß.
— Aprilregen ist dem Bauern gelegen.
— მაისის წვიმა ოქროა, ივნისისა — ვერცხლიო, ივლისისა —
ცეცხლიო.

- Ахи да охи не дадут подмоги.
— Vor dem Tod hilft Weinen nicht.
— მკვდარი ვის გაუცოცხლებია ტირილითა და ვიშითა.
— არ გაიკითხვენ გოგოსა ტირილითა და ვიშითა.
— ტირილით ვერვის უპოვნავ სიცილით დაკარგულიო.

Б

Баловливая корова все стадо балует,

- Ein fauler Apfel macht zehn faule Äpfel.
- ერთმა ქუჭყიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო.

- Барская просьба — строгий приказ.
- Großer Herren Bitten sind Befehle.
- ბატონის სურვილი ყმისათვის ბრძანებააო.

- Бары дерутся, а у холопов чубы летят.
- Wenn die Herren sich raufen, müssen die Bauern Haare lassen.
- აქლემები წაიკიდნენ, კოზაკი შუაში გაჰყლიტესო.

- Бедя беду родит.
- Ein Unglück bietet dem andern die Hand.
- საბრალოს ერთი ფრჩხილი ჰქონდა, ისიც წავარდაო.
- კაცი ხიდან ჩამოვარდა და ძირს გველმა უკბინაო.

- Бедя не ходит одна.
- Ein Unglück kommt selten allein.
- ერთ უბედურებას მეორე მოსდევსო.
- ჭირი ჭირზე შემეყარაო.

- Бедя семь бед приводит.
- Ein Unglück kommt selten allein.
- ჭირი ჭირზე შემეყარაო.
- ერთ უბედურებას მეორე მოსდევსო.

- Беды научают человека и мудрости.
- Durch Schaden wird man klug.
- ზოგჯერ შარიც ხეირად იქცევაო.

- Бегать ему, что зайцу, приложя уши.
- Furcht macht Beine.
- შიში მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო.

Бедность не грех.

— Armut ist keine Sünde.

— სიღარიბე სირცხვილი არ არის.

Бедность не порок (а несчастье).

— Armut ist keine Sünde.

— სიღარიბე სირცხვილი არ არის.

Бежит, словно под ним земля горит.

— Furcht macht Beine.

— შიში მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო.

Без беды друга не узнаешь.

— Den Freund erkennt man in der Not.

— Glück macht Freunde, Unglück prüft sie.

— კაცი გაზომე გაჭირვებაშიო.

— ნამდვილი მეგობარი ჭირში გამოიცნობაო.

Без бога ни до порога.

— An Gottes Segen ist alles gelegen.

— უღვთოდ ხეს ფოთოლი არ გავარდებაო.

Без денег — бездельник.

— Hast du Geld, bist du ein Held.

— ფული ხმაღამოღებული ხელმწიფეაო.

Без копейки и рубля нет.

— Wer den Pfennig nicht ehrt, ist des Talers nicht wert.

— ვინც პატარა რამეს ვერ დააფასებს, ის ვერც დიდის ფასს მიხვდებაო.

Без kota мышам масленица.
— Ist die Katze aus dem Hause, so tanzen die Mäuse.
— ვინც კატას არ გაიჩენს, ის თავეებს გაიჩენსო.

Без терпения нет спасения.
— Geduld bringt Huld.
— მოთმინებითა შენითა მოიპოვე სული შენო.

Без троицы дом не строится.
— Aller guten Dinge sind drei.
— ღმერთს სამება უყვარს.

Без труда не вынешь и рыбку из пруда.
— Der Mühe gibt Gott Schaf und Kühe.
— ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შეჭამა კოტორი.

Береги денежку про черный день.
— Kauf in der Zeit, so hast du in der Not.
— დროზე მთესველი დროზე მოიძიოსო.

Береженного бог бережет.
— Vorsicht schadet nicht.
— სიფრთხილეს თავი არ ასტკივაო.

Бликий сосед лучше дальней родни.
— Ein guter Nachbar ist mehr wert, als ein Bruder in der Ferne.
— მახლობელი კარგი მეზობელი ჯობია შორეულ ძმასაო.
— კარგი მეზობელი მზის უწინარეს არის დასანახიო.
— მეზობელო კარისაო, სინათლე ხარ თვალისაო.

Блоха с лошадь, а вошь с корову.
— Aus der Mücke einen Elefanten machen.
— ისეთი კაცია რწყილს კამეჩად მოგაჩვენებსო.

- Богатый бедному не брат.
— Reich und arm gehen selten Arm im Arm.
— მდიდრის კატას ტიროდნენ და ღარიბისას კაცსაც არაო.

- Богатый и в будни пирует, бедный и в праздник горюет.
— Der Armen wird immer das Ärgste zuteil.
— საწყალი კაცის ღღესაო არ დაეღევა კვნესაო.

- Бог троицу любит.
— Aller guten Dinge sind drei.
— ღმერთს სამება უყვარს.

- Бойся, не бойся, а смерть у порога.
— Vor dem Tode hilft Weinen nicht.
— შიში ვერ იხსნის სიკვდილსა, ცუდია დაღრეჯილობა.

- Болезнь приходит пудами, а уходит золотниками.
— Die Krankheiten kommen zu Pferde und gehen zu Fuß weg.
— Die Krankheit kommt mit Extrapost und schleicht fort mit Schneckenpost.
— Böses kommt geritten, geht aber weg mit Schritten.
— ავადმყოფობა კაცის ჯანში ურმით შევა და წვეთწვეთობით ძლივს გამოვაო.

- Большому кораблю большое плавание.
— Ein großes Schiff braucht großes Fahrwasser.
— დიდი აქლემის შესაყვანად დიდი ჭიშკარი უნდა გქონდესო.

- Борода выросла, а ума не вынесла.
— Alt wird man wohl, wer aber klug.
— ბერიკაცი ბერდებოდა, ცხენს უკულმა შეჯდებოდა.

- Бочка меду, ложка дегтью — все испортит.
 — Ein faules Ei verdirbt den ganzen Brei.
 — Ein räudiges Schaf verdirbt die ganze Herde.
 — დიდსა, მალალსა, ნათელსა მზესა მცირე ღრუბელიც მოაფენს
 ბნელსა.
 — ერთმა თაგვმა ცხრა ქვევრი წაბილწაო.

- Бояться смерти, на свете не житьь.
 — Vor dem Tode hilft Weinen nicht.
 — შიში ვერ იხსნის სიკვდილსა, ცუდია დაღრეჯილობა.

- Брат братом, а денежка не родня.
 — Handel und Wandel kennt keine Freundschaft.
 — ძმამ ძმას ანგარიში უყო და ისევ ძმებად დარჩნენო.

- Брат сестре не указ в стряпне.
 — Was deines Amtes nicht ist, davon laß die Finger.
 — რასაც ვერ შეწვდები, ნუ შეეწოდებიო.

- Брось хлеб позади, очутится впереди.
 — Schmieren und Salben hilft allenthalben.
 — კარგი კაცის პურმარილი ზღვაზე ხიდად გაიღება.
 — პურმარილი ქვაზე დაღე, გამოივლი წინ დაგხვდება.

- Брюхо — злодей, старого добра не помнит.
 — Gegessen Brot ist bald vergessen.
 — ავადმყოფი რომ მორჩება, ექიმი შესძულდებაო.
 — კაცმა კაცს ვენახი აჩუქა და იმან ყურძენიც აღარ აქამაო.

- Буде меня любишь, так и собаку мою не бей.
 — Wer schlägt meinen Hund, der liebt mich nicht von Herzensgrund.
 — ძაღლის ხათრი თუ არა გაქვს, პატრონს მაინც დაეხათრეო.

Будь лишь мед, мух много нальнет.

- Wo Honig ist, sammeln sich die Fliegen.
- ბუზნი მუნ შემოკრებებიან, სადაცა თათლნი სდიანო.
- თათლი იყოს, თორემ ბუზი ბალდადიდან მოვაო.

Бывает, что и таракан кашляет.

- Auch der Wurm krümmt sich, wenn er getreten wird.
- Dem Schwachen ist sein Stachel auch gegeben.
- ჭიას რომ ფეხს დაადგამენ, ისიც ხმას ამოიღებსო.

Были бы крошки, а мыши будут.

- Wo Honig ist, sammeln sich die Fliegen.
- თათლი იყოს, თორემ ბუზი ბალდადიდან მოვაო.

Было, да сплыло.

- Wie gewonnen, so zerronnen.
- ქარის მოტანილს ქარივე წაიღებსო.

Было сельцо, да сменил на кольцо.

- Vom Pferde auf den Esel kommen.
- გაყიდა მამულიო, იყიდა ხრამულიო.

Быстрая лошадь скоро устанет.

- Wer zu sehr eilt, wird langsam fertig.
- მოჩქარეს მოუგვიანდესო.

В

Варвара мне тетка, а правда мне сестра.

- Wahrheit geht über alles.
- სიმართლე მკვდარს გააცოცხლებსო.

- Вам поют, а нам наветки дают.
— Den Sack schlägt man, den Esel meint man.
— ლიტრას ეუბნებოდნენ და, კოკავ, შენ გესმოდესო.

- «Ванька, иди дрова колоть!» — «Живот болит».
«Ванька, иди кашу кушать!» — «Где моя большая ложка?»
— Dem Faulen gefällt kein Block, den er zerschneiden soll.
— ზარმაცი ჭამის დროს კარგადაა, მუშაობის დროს — ავადაო.

- Вахромей, разумеј, кого корят, а тебе в глаза говорят.
— Den Sack schlägt man, den Esel meint man.
— მულო შენ გეუბნები და რძალო შენ გაიგონეო.

- В беде не унывай, на бога уповай.
— Ist die Not am größten, ist Gott am nächsten.
— გაჭირვებამ დედოფალთან დამაწვინაო.

- В готовую постель всяк лечь захочет.
— Ist der Baum gefällt, sammelt jeder Holz.
— ზე რომ წაიქცევა, ცულიანი და უცულო ყველა ზედ მიადგებაო.

- В добрую голову сто рук.
— Handwerk hat goldenen Boden.
— Ein erlerntes Handwerk ist mehr wert als 10.000 Goldstücke.
— კაცმა რამდენი რამეც იცი, იმდენი კაცი ხარო.

- Век живи, век учись.
— Der Mensch lernt nie aus.
— სწავლა კაცს სიკვდილამდე არ მოსჭარბდებაო.

- Велика фигура, да дура.
— Alt genug und doch nicht klug.
— ახახულა ცაშიაო, ქარი უქრის თავშიაო.

Велик пень, да дурен.

— Alt genug und doch nicht klug.

— ახახულა ცაშიაო, ქარი უქრის თავშიაო.

Велик телом, да мал делом.

— Alt genug und doch nicht klug.

— ახახულა ცაშიაო, ქარი უქრის თავშიაო.

Весь сыт, а глаза голодны.

— Das Auge sieht sich nimmer satt.

— კაცის თვალი ხარბიაო.

Вздулся пузырь, да и лопнул.

— Hochmut kommt vor dem Fall.

— ჭიანჭველას რომ ფრთები გამოუვა, ღმერთიც მაშინ გაუწყრებაო (აფრინდება და კალია შექამსო).

Взявши шлык, да в подворотню шмыг.

— Furcht macht Beine.

— შიში მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო.

Вино вино творит.

— Mit Saufaus ist's bald aus.

— Trunkenbold hat Schimpf zum Sold.

— ღვინოს დაუმეგობრდება, ნამუსს დაემშვიდობები.

Винцо да игра не доведут до добра.

— Die Karte und die Kanne macht manchen zum armen Manne.

— ღვინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაც.

В ковшичке не стало, к ретиву сердцу пристало.

— Wo Wein geht ein, geht Witz aus.

— გამარჯობა, არაყო! — მშვიდობით მაშ, ჭკუაო!

В кунсткамере был, а слона не заметил.
— Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht.
— რომში პაპი ვერა ვნახე და თბილისში აბანო.

В лесу и медведь архимандрит.
— Unter den Blinden ist der Einäugige König.
— ერთ ქვეყანაში სხვა რომ ვერავენ ნახეს, ყაღად ვირი დაა-
ყენესო.

В мутной воде хорошо рыбу ловить.
— Im Trüben ist gut fischen.
— ამღვრეულ წყალში თევზი ადვილად დაიჭირება.

Вовремя посеешь, вовремя пожнешь.
— Kauf in der Zeit, so hast du in der Not.
— დროზე მთესველი დროზე მოიმკისო.

Вода — не вода, уха — не уха!
— Das ist weder Fisch noch Fleisch.
— არც ღვინოა, არც წყალიო.
— არც თავისთვის უქნია ღმერთს, არც სხვისთვისაო.

В одно ухо пускай, в другое выпускай.
— Etwas zu einem Ohr herein und zum andern heraus lassen.
— Ein offenes Ohr kann jeder haben.
— ერთ ყურს ჰქვია ისმინეო, მეორეს კი ისხლიტეო.

В одну петельку всех пуговиц не устегнешь.
— Man kann nicht alle Köpfe unter einen Hut bringen.
— ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

Воду толочь, вода и будет.
— Den Schnee im Ofen backen.

— წყალი ნაყო, ნაყო, ისევ წყალი იქნებაო.

Vozdats' равным за равное.

— Gleiches mit Gleichem vergelten.

— თვალი თვალის წილ და კბილი კბილის წილ.

Vоздух словами не наполнишь.

— Große Worte und nichts dahinter.

— სიტყვა უსაქმოდ მკვდარია.

Вола зовут не пиво пить, хотят на нем лишь воду возить.

— Der Esel trägt das Korn zur Mühle und bekommt Disteln.

— ვირს მარილს აზიდვინებენ და არ ალოკინებენო.

— ვირს რასაც აჰქიდებენ, განა სულ თვითონვე შეაჰმევენო.

Волка бояться — в лес не ходить.

— Wer sich vor dem Busch fürchtet, kommt nicht in den Wald.

— მგლის შიშით ცხვარი ვის გაუწყვეტიაო.

Волк и всякий год линяет, а нрава не меняет.

— Der Wolf ändert wohl das Haar, doch bleibt er wie er war.

— მგელს რომ შვიდი ტყავი გააძრო, მაინც მგელი არისო.

— გველმა კანი გააძრო, მაგრამ გული გველისა შერჩაო.

— მგელი არ მოშლის მგლობასა, კაი ყმა მამაცობასა.

Волку зима не обычай.

— Der Schmied ist die Funken gewöhnt.

— მესტვირის ცოლს ჰკითხეს: შუშპარი იციო. — ჩემს ღლეში მაგის მეტი რაღა გამიკეთებია მე დაღონებულსაო.

Вор вора не выдаст.

— Ein Dieb verrät den andern nicht.

— ძალღი ძაღლის ტყავს არ დახვესო,

Ворона за море летала, да вороной и вернулась.

— Reisen wechselt das Gestirn, aber weder Kopf, noch Hirn.

— ყვავება თქვა: შავ ზღვაზე რომ გადაფერინდები, იქ თოვლივით თეთრ კვერცხს დავედებო, მაგრამ როცა გადაფერინდა, იქაც შავი კვერცხი დადო.

Ворон ворону глаза не выключет.

— Eine Krähe hackt der andern die Augen nicht aus,

— ძალღი ძაღლის ტყავს არ დახვესო.

Вороне соколом не бывать.

— Eine Krähe heckt keine Turteltaube.

— Es heckt keine Taube einen Adler.

— ბუზი ფასკუნჯის ადგილს ვერ დაიჭერსო.

Вору потакать то же, что самому воровать.

— Der Hehler ist so schlimm, wie der Stehler.

— ქურდის შემნახველი ქურდზე უარესიაო.

Время — деньги.

— Zeit ist Geld.

— Zeit ist köstlich Gut,

— დრო ფულია.

Время — лекарь.

— Die Zeit heilt alles.

— Alles geht vorüber, alles geht vorbei.

— ხანი გაივლისო, ჭირი გადივლისო.

Время на время не приходит.

— Zeit und Zeit ist nicht gleich.
— დრო არის — შექცევა სჯობია, დრო არის — გაქცევაო.

Время придет и час пробьет.
— In Hoffnung schweben, macht süß das Leben.
— იმედიაანი შიმშილიც კარგია.

Время пройдет, и царь помрет.
— Nichts ist ewig.
— ცას კიტრად არავინ გამოზბმია, რომ შენ გამოვებო.
— ცას არავინ შეაბერდებო.

В Риме был, а папы не видал.
— Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht.
— რომში პაპი ვერა ვნახე და თბილისში აბანოო.

В своем гнезде и ворона коршуну глаза выключет.
— Eigenes Nest hält wie eine Mauer fest.
— თავის კარებზე ძალსაც დიდი გული აქვსო.

В своей земле никто пророком не бывает.
— Der Prophet gilt nirgends weniger als in seinem Vaterland.
— შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო.

— Все в меру.
— Zu wenig und zuviel verdirbt alles Spiel.
— მეტი სიტყვა თავს აგატკენს, მეტი ჭამა მუცელსაო.

Всего света не захватишь.
— Man muß den Bissen nicht größer machen, als das Maul ist.
— ვეშაპი ისეთს არას ჩაყლაპავს, რომ მონელემა არ შეეძლოს.

Все идет своим чередом.

— Jedes Ding währt seine Zeit.

— ჯერ ძილო, მერე სიზმარო.

Все люди, все человеки.

— Auch dem geschicktesten Weber reißt einmal der Faden.

— Irren ist menschlich.

— Es irrt der Mensch, solange er strebt.

— შეუცდომელი კაცი არ გაჩენილა.

— ერთი ალილუია მღვდელსაც შეეშლებათ.

Все минется, одна правда останется.

— Alles vergeht, Wahrheit besteht.

— სიმართლის ნერგი იხარებს, დარგო თუნდ სიპსა ქვაზედა.

Всему есть начало.

— Der große Fritz war auch mal klein.

— პატარა თუ არ დაიბადა, დიდი როგორ იქნებო.

Всему свое время.

— Jedes Ding währt seine Zeit.

— ჯერ ძილო, მერე სიზმარო.

Все стоит до поры, до времени.

— All Ding währt seine Zeit.

— ცას კიტრად არავინ გამობმია, რომ შენ გამოეგებო.

— ცას არავინ შეაბერდებო.

Всех сладостей не переешь, нарядов не переносишь,
всех врунов не преврешь.

— Alles in der Welt läßt sich ertragen, nur nicht eine Reihe
von schönen Tagen.

— კაცს ნიადაგ ქორწილიც მობეზრდებო.

В слепом царстве и кривой зрячий,
— Unter den Blinden ist der Einäugige König.
— ბრმათა შორის ცალთვალიო არს პირველი სარდალიო.

В стакане тонет больше людей, чем в море.
— In Wein und Bier ertrinken mehr, denn im Wasser.
— ღვინით გალახულს ჯობით გალახული ჯობიაო.

Всякая лиса свой хвост хвалит,
— Jeder lobt das Seine.
— მელას თავის კუდი მოსწონსო,
— ყველა თავის ნაბაღს აქებდაო.

Всякая страна человеку отечество.
— Wo wir uns bilden, da ist unser Vaterland.
— ჩიტის სადაც გაიზრდება, მისი ბაღდადი იქ არისო.

Всякий Еремей про себя разумеи.
— Es weiß niemand, wo der Schuh drückt, denn der ihn anhat.
— თავისი გაჭირვებისა ყველამ თვითონ უკეთ იცის.

Всяк кулик в своем болоте велик,
— Der Hund ist keck im eigenen Haus.
— თავის კარებზე ძალსაღ დიდი გული აქვსო.

Всякой птичке свое гнездо красно.
— Jeder Vogel hat sein Nest lieb.
— ჩიტის სადაც გაიზრდება, მისი ბაღდადი იქ არისო.

Всякому мила своя сторона.
— Ost und West, daheim am Best.
— ჩიტის სადაც გაიზრდება, მისი ბაღდადი იქ არისო.

- Всякому мужу своя жена милее.
— Jeder hat das Seine lieb.
— ყვესაც თავისი ბახალა მოსწონსო.
— ყველა მელას თავისი კული მოსწონსო.

- Всякому от себя.
— Wopach sich einer schickt, danach es ihm glücklich.
— რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო.

- Всякому свое немытое бело.
— Eigen was, wie gut ist das.
— ყვესაც თავისი ბახალა მოსწონსო.

- Всякому фрукту свое время.
— Jedes Ding hat seine Zeit.
— ასი წლის დედაბერმა იანვარში მარწყვი მოინდომაო.

- Всяк портной на свой покрой.
— Ein jeder hat seine Art.
— ყველა თავისებურად გეუდებაო.

- Всяк пряди свою пряжу.
— Jeder fege vor seiner Tür.
— ყველა თავის ცეცხლს უბერავს.

- Всяк пьяница обнищает.
— Wer allzeit säuft und schlemmt, behält zuletzt kein ganzes Hemd.
— ღვინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაც.

- Всяк сам себе враг.
— Ein jeder ist sich selbst der größte Feind.

მტერი კაცსა ვერას ავნებს, რასაც კაცი თავსა ივნებს.
რასაც კაცი თავის თავს უზამს, იმას მტერი ვერ უზამსო.

Всяк сверчок знай свой шесток.
Was deines Amtes nicht ist, da laß deinen Vorwitz.
არა შეჯღა მწყერი ხესა, არა იყო გვარი მისი.

Всяк своего счастья кузнец.
Jeder ist seines Glückes Schmied.
ყველა თავის ბედის მკერავიაო.

Всяк свое хвалит.
Jeder Krämer lobt seinen Kram.
ყველა ამბობს, ჩემი სარეცხი თეთრიაო.
ყველა თავის ნაბადს აქებდაო.

Вся семья своя, да всяк любит себя.
Jeder ist sich selbst der Nächste.
Zuerst komme ich, dann erst kommt mein Nächster.
ჯერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილოო.

Выбирай епанчу по плечу.
Man muß den Bissen nicht größer machen, als das Maul ist.
რაცა გეყოფა დასჯერდი, მეტი ნუ გინდა მშოველსა.

Выбирай корову по рогам, а девку по родам,
Willst du die Tochter han, sieh vorher die Mutter an,
ღელა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გამოიხე.

Выпьешь много вина, поубавится ума.
Wein aus der Kanne, Vernunft in die Kanne.
გამარჯობა, არაყო — მშვიდობით მამ, ჭკუაო.

Выше лба уши не растут.

— Der Mensch kann nicht höher schnauben, als ihm die Nase gewachsen ist.

— თავზე მალლა ვერ ახტები.

— რაც უნდა ქნას თვალმაო, წარბს ზევით ვერ წავაო.

Выше себя не прыгнешь.

— Der Mensch kann nicht höher schnauben, als ihm die Nase gewachsen ist.

— თავზე მალლა ვერ ახტები.

В чем грех, в том и спасение.

— Böses muß man mit Bösem arzneien.

— მსგავსი მსგავსითვე განიკურნების.

В чужом глазу порошинку увидит, а в своем и пенька не видит.

— Den Balken im eigenen Auge nicht sehen, aber den Splitter im fremden.

— თავის თვალში ღირეს ვერ ამჩნევს, სხვისაში ბეწვსა ხედავსო.

В чужом доме не указывают.

— In Rom tu, wie Rom tut.

— სადაც მიხვიდე, იქაური ქუდი დაიხურეო.

В хваленной капусте много гнилых кочней.

— Wenn man den Topf lobt, zerbricht er.

— ნაქებარმა კატამ თავვი ვერ დაიჭირაო.

Г

Где горе, там и смех.

— Kein Unglück so groß, es hat ein Glück im Schoß.

- Freud' muß Leid, Leid muß Freude haben.
- ვის გაუგონია ლხინი უტირალი და ჭირი უცინარი.
- ჭირი ლხინის მოზიარეაო.

Где гроза, тут и вѣдро.

- Nach Regen kommt Sonnenschein.
- იანვრის შემდეგ მაისი ღებაო.

Где зудит, там и чешут.

- Wen's juckt, der kratze sich.
- ვისაც წიწაკა უჭამია, პირიც იმას ეწვისო.

Где лес рубят, щепки летят.

- Wo Holz gehauen wird, da fallen Späne.
- სადაც ხეს გათლიან, ნაფოტიც იქ ცვივაო.

Где мило, там глаза.

- Was dem Herzen gefällt, das suchen die Augen.
- ვისკენაც გული მიწევს, თვალიც მისკენ იხედებაო.

Где мир да лад, там и божья благодать.

- Einigkeit ist die stärkste Stadtmauer.
- ძალა ერთობაშიაო.

Где много денег, больше будет.

- Reichen gibt man, Armen nimmt man.
- ჭონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.
- მდილარს ემატებოდესო.

Где нам дуракам чай пить!

- Eines schickt sich nicht für alle.
- რაც შეშვენის გლახა ბერსა, არ შეშვენის კახაბერსა.

- Где пиры да чай, там и немочи.
— Viel Essen, viel Krankheit.
— ბევრის მჭამელმა ცოტაც ველარ ჭამაო.
— დიღმა ჭამამ კაცი მოკლა, პატარამ მოარჩინაო.

- Где сердце лежит, туда и око бежит.
— Was dem Herzen gefällt, das suchen die Augen.
— ვისკენაც გული მიწევს, თვალიც მისკენ იხედებაო.
— თუ კაცსა არა სწადია, რიყეზე ქვას ვერ დაინახავსო.

- Где сила владеет, там закон студеет.
— Wenn Gewalt kommt, ist das Recht tot.
— ძალა მოვიდა და სამართალი კარში გავიდაო.

- Где хотенье, там и уменье.
— Wo ein Wille ist, da ist auch ein Weg.
— Lust und Liebe zum Ding, macht alle Arbeit gering.
— თუ გული გულობს, ქადა ორივე ხელით იჭმევაო.

- Глас народа, глас божий.
— Volkes Stimme, Gottes Stimme.
— ხმა ერისა, ხმა ღვთისაო.

- Глупа та птица, которой гнездо свое не мило.
— Jedem Vogel gefällt sein Nest.
— ჩიტმაც თავისი ბუდე იცისო.

- Глупый да малый правду говорят.
— Kinder und Narren sprechen die Wahrheit.
— ბავშვის პირით სიმართლე ღალადებსო.
— გიჟი ზოგჯერ მართალსაც იტყვისო.

Говорить по совету, а выйдет по всему свету.

- Was kommt in den dritten Mund, wird aller Welt kund,
- ორმა თუ იცის, ღორმაც იცისო.

Гол как сокол.

- Dicktun ist sein Reichtum, zwei Pfennige sein Vermögen.
- მისი ავლადიდებაო კურდღელს აეკიდებაო.

Голодному и вода, что с яйца, вкусна.

- Der hungrige Bauch hat keine Ohren.
- შიმშილმა სანუკვარი არ იცის და ძილმა — სასთუმალიო.

Голодному Федоту и репа в охоту.

- Hunger ist der beste Koch.
- Dem Armen schmeckt jegliches Brot.
- ღარიბი კაცის ლუკმა ტკბილიაო.
- არა გშია, ზაქარია, თორემ მკადიც შაქარია.

Голодный и вороне рад.

- Hunger macht rohe Bohnen süß.
- Hunger ist der beste Koch.
- არა გშია ზაქარია, თორემ მკადიც შაქარია.
- შიმშილმა ხმელი არ იცის და სიცივემ ძველიო.
- მშიერი პურსა აქებდა, უმსა და უმარილოსა.

Голодный откусил бы и от камня.

- In der allergrößten Not schmeckt die Wurst auch ohne Brot.
- მშიერი ძალღი პატრონს უკებნსო.

Голодный сытому не товарищ.

- Der Satte weiß nicht, wie dem Hungrigen zumute ist.
- მაძღარს მშიერიც მაძღარი ეგონაო.

- Голод проймет, станешь есть, что бог дает.
— Hunger macht rohe Bohnen süß.
— Hunger ist der beste Koch.
— მშიერი პურსა აქებდა, უმსა და უმარილოსა.
— შიმშილს მისაქმელი არ უნდა.
— შიმშილმა ხმელი არ იცის და სიცივემ ძველიო.
— არა გშია, ზაქარია, თორემ მქალიც შაქარია.

- Голь на выдумки хитра.
— Not lehrt Künste.
— Not lehrt den Bären tanzen.
— Not macht erfinderisch.
— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.
— გაჭირვებული კაცი ზღვაში გავაო.

- Гора с горой не сойдется, а человек с человеком столк-
нется.
— Berg und Tal kommen nicht zusammen, wohl aber die
Menschen.
— მთა მთას არ შეხვდება, თორემ კაცი კაცს შეეყრებაო.

- Горбатого могила исправит.
— Alte Bäume lassen sich nicht biegen.
— Das Schaf blöckt immer die gleiche Weise.
— კუზიანს სამარე გაასწორებსო.
— ძალის კული არ გასწორდებაო.

- Гордым быть, глупым слыть.
— Dummheit und Stolz wachsen auf einem Holz.
— ყველა გლახა დიდგულააო.

Горшок чугуны не товарищ.

— Der Esel und die Nachtigall haben beid' ungleichen Schall.

— დაადარე მსხალი პანტას, მალაჩინი მაქალოსა,

Горшок над котлом смеется , а оба черны.

— Der Topf lacht über den Kessel.

— ყვავმა ყვავს წასძახა: პაი, შე ყრანტალო.

Гость до трех дней.

— Den ersten Tag ein Gast, den zweiten eine Last, den dritten stinkt er fast.

— დილით ოქრო ხარ, სტუმარო, სალამოს ვერცხლად იქცევი, თუ ხანი დაგიგვიანდა — სპილენძად გადაიქცევი.

Грех да беда на кого не живет?

— Irren ist menschlich.

— უცოდველი კაცი ქვეყნად არ არისო.

Грех сладок, а человек падок.

— Irren ist menschlich.

— უცოდველი კაცი ქვეყნად არ არისო.

Гром не грянет, мужик не перекрестится.

— Not lehrt beten.

— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

Грязью играть — руки марать.

— Wer Dreck anfasset, besudelt sich.

— ვინც მზეს ტალახს ესვრის, თვითონვე თავზე დაეცემაო.

Д

Дай ему волю, а он две возьмет.

— Gib ihm eine Handbreit, so nimmt er die ganze Elle.

— ეშმაკს რომ ნეკი მისცე — მთელ ტანს წაიღებსო.

Дал бы бог здоровья, а счастье найдет.

— Gesundheit ist der größte Reichtum.

— ავადმყოფობა ბევრია, ჯანმრთელობა კი — ერთი.

Далеко из очей, далеко из сердца.

— Aus den Augen, aus dem Sinn.

— თვალი შორსო და გულიც შორსო.

Дар дара ждет.

— Schenken heißt angeln.

— Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft.

— მოსაკითხი თუ ხშირია, მეგობრობის კავშირია.

— ჩუქებას ჩუქება უნდაო.

Даровому коню в зубы не смотрят.

— Geschenktem Gaul sieht man nicht ins Maul.

— ნაჩუქარ ცხენს კბილი არ გაესინჯება.

Даст бог роток, даст и кусок.

— Gibt Gott Häschen, gibt er auch Gräschen.

— ღმერთი კაცს როგორც გააჩენს, ისე დაარჩენსო.

Даящая рука не оскудеет.

— Armen geben armet nicht.

— რასაცა გასცემ, შენია, რაც არა — დაკარგულია.

Два медведя в одной берлоге не уживутся.

— Zwei Bären vertragen sich nicht in einer Höhle.

— Zwei Hähne taugen nicht auf einem Mist.

— ორი ჯამბაზი ერთ თოკზე ვერ ითამაშებსო.

— ორი ყოჩის თავი ერთ ქვაბში არ მოიხარშებაო.

- Двум смертям не бывать, а одной не миновать.
— Der Tod ist gewiß, doch ungewiß die Stunde.
— Der Tod hat noch keinen vergessen.
— სიკვდილს ვერ გაექცევიო.
— ყველა კაცი სიკვდილის შვილიაო.

- Двух зайцев гонять, ни одного не поймать.
— Wer zwei Hasen zugleich jagt, fängt keinen.
— ორი კურდღლის მადევარი, ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.

- Девушка зреет — не малина: не опадет, замуж поспеет.
— Die warten kann, kriegt auch einen Mann.
— ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.

- Дело мастера боится.
— Das Werk lobt den Meister.
— კარგი გუთნისდელითა გუთანს არ გაუჭირდება.

- Денежка рубля берзжет.
— Wer den Pfennig nicht ehrt, ist des Talers nicht wert.
— ვინც პატარა რამეს ვერ დააფასებს, ის ვერც დიდის ფასს მიხვდებაო.

- Деньга на деньгу набегает.
— Geld kommt zu Geld.
— ფული ფულთან მივაო.
— ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

- День в грехах, ночь в слезах.
— Die Sünde büßt sich selbst.
— ცოდო შვილიშვილამდო.

- Деньги идут к богатому.
— Reichen gibt man, Armen nimmt man.

—Geld kommt zu Geld.

— ქონი აიღეს და მსუქანს მიაკრესო.

День к вечеру, а работа к завтраму.

— Morgen, morgen, nur nicht heute, sprechen alle faule Leute.

— დღემეხვალე კაცსაო, თოვლი მოადგა კარსაო.

Дерево дереву рознь.

— Kein Mensch gleicht dem andern.

— ერთი ხიდან ბარიც გამოვა და ნიჩაბიცა.

Держи голову в холоде, живот в голоде, а ноги в тепле.

— Den Kopf halt kühl, die Füße warm.

— თავი იქონიე გრილად, ფეხები თბილად, კუქს ნუ დაამძიმებ.

Держись друга старого, а дому нового.

— Alte Wege und alte Freunde soll man in Ehren halten.

— Die alten Freunde sind die besten.

— ნუ დაკარგავ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსა.

Десять поваров только щи пересаливают.

— Viele Köche verderben den Brei.

— ბევრი გამზრდელის ხელშია ყმაწვილი დაიჩაგრება.

Дешево, да гнило, дорого, да мило.

— Leicht Geld, leicht Ware.

— Billig stinkt, Teuer blinkt.

— კარგისა ყიდვა ძვირად ჯობს, ზედ გამოღება სართისა.

— იაფფასისაო — წვენი ძაღლისაო.

— იაფფასიან ხორცს წვენი არ გაუკეთდებაო.

Дитя не заплачет, мать не знает.

- Hübsch Kind fragt nicht, hübsch Kind kriegt nicht.
- ბავშვი თუ არ იტირებს, ძუძუს არ მოაწოვენო.
- ხბომ თუ არ დაიბლავლა, ისე ძუძუსთან არ მიუშვებენო.

Для глухого два раза не звонят.

- Der Prediger predigt nur einmal.
- ყრუთათვის ორჯერ არ წირავენო.

Для других умен, для себя глуп.

- Alle wissen guten Rat, nur der nicht, der ihn nötig hat.
- სხვა სხვის საქმეში ბრძენიაო.

Добрая слава в углу сидит, худая слава по дорожке бежит.

- Guter Ruf ist Goldes wert.
- საკმელო ერთი დღისაო, სახელი ასი წლისაო.

Добрая слава дорожке богатства.

- Ein guter Name ist besser, als Silber und Gold.
- სახელი სჯობს ქონებასა და უფლება — მონებასა.

Добрая слава лучше золота.

- Ein guter Name ist besser, als Silber und Gold.
- Guter Ruf ist Goldes wert.
- სჯობს სახელისა მოხვეჭა ყოველსა მოსახვეჭელსა.

Добрая совесть не боится клевет.

- Ehrlich währt am längsten.
- პატიოსან კაცს ძილი არ გაუფრთხებაო.

Доброго помалу.

- Viel und gut ist selten beisammen.

— ბევრი რად უნდა დედასა, ერთი სჯობს სახელოვანი.

Доброе начало полдела откачало.

— Guter Anfang ist die halbe Arbeit.

— მოწადინება ნახევარი საქმეაო.

Добро заморскому гостю хвастать (врать).

— Von fern lügt man gern.

— სამშობლო რომ შორსა გქონდეს, თავის ქებას დიდი არა უნდა რაო.

Доброму гостю хозяин рад.

— Ein froher Gast ist niemals Last.

— კარგი სტუმარი კარგი გასასტუმრებელიაო.

Добро творить, себя веселить.

— Nur der ist froh, der geben kann.

— რასაცა გასცემ, შენია, რას არა — დაკარგულია.

Дока на доку нашел.

— Es ist kein Meister so gut, er findet einen über sich.

— მჯობნის მჯობნი არ დაილევაო.

Долги — тягостное бремя, отнимают сон и время.

— Schulden drücken wie Zentnerlast, gönnen uns weder Ruh, noch Rast.

— ვალის პატრონს ვალალა აყრიაო.

Долг не ревет, а спать не дает.

— Borgen macht Sorgen.

— Hüte dich vor Borgen, so schläfst du ohne Sorgen.

— ვალი ჭუჭრუტანიდან შეძვრება და კარებიდანაც ველარ გამოეჭევაო.

— ვალის პატრონს ვალალა აყრიაო.

- Долг платежом красен.
— Brätst du mir die Wurst, so lösche ich dir den Durst.
— Ein Dienst ist des andern wert.
— როგორც დამიკრავ ფანდურსა, მეც ისე დაგიროკლებიო.
— ვალს გადახდა უნდაო.

- Долго прожил, да ума не нажил.
— Alt wird man wohl, wer aber klug.
— ბერიაცი ბერლებოდა, ცხენს უკუღმა შეჯლებოდა.

- Долой из глаз и из памяти вон.
— Aus den Augen, aus dem Sinn.
— თვალი რომ თვალს მოშორდება, გული გადასხვაფერდება.

- Домашний теленок лучше заморской коровы.
— Besser ein Sperling in der Hand, als ein Kranich auf dem Dach.
— ნუ მპირდები ცაში წეროს, ხელში მომე ბელურაო.

- Доносчику первый кнут.
— Vom Verräter frißt kein Rabe.
— მოღალატე რომ კალთაზე მოგედოს, ის კალთა მოიჭერიო.

- До поры кувшин по воду ходит.
— Alle Tage ist nicht Sonntag.
— კოკა მუდამ წყალს არ მოიტანსო.

- Дорого, да мило.
— Was teuer, das lieb.
— კარგისა ყიდვა ძვირად ჯობს, ზედ გამოღება სართისა.

- Доход не бывает без хлопот.
— Es gibt keinen Vorteil ohne Mühe.
— გამრჩელ ხარსა ალო არ მოაკლდებაო.

Дружба дружбой, а денежкам счет.

— Handel und Wandel kennt keine Freundschaft.

— ძმამ ძმას ანგარიში უყო და ისევ ძმებად დარჩნენო.

Дружба дружбой, а табачок врозь.

— Richtige Rechnung macht gute Freundschaft.

— Handel und Wandel kennt keine Freundschaft.

— ძმამ ძმას ანგარიში უყო და ისევ ძმებად დარჩნენო.

Друзей выбирай с разбором.

— Frau, schau, wem.

— Vorsicht schadet nicht.

— სიფრთხილეს თავი არ ასტკივაო.

Думка за горами, а смерть за плечами.

— Der Tod lauert überall, er kommt zu Fest und Ball.

— Den Tod hält kein Kalender.

— სიკვდილი ყურს უკან გვაქვსო.

Дурака учить — решетом воду носить.

— Man braucht nicht Eulen nach Athen zu tragen.

— გინდ რეგვენისთვის გისწავლებია, გინდ მკვდრისთვის გიწამლებია.

Дурака учить, что в лесу боронить.

— An dem läuft alles ab.

— კედელს ცერცვი შეაყარე, ზედ არა შერჩება რაო.

— გინდ რეგვენისთვის გისწავლებია, გინდ მკვდრისთვის გიწამლებია.

Дурак в воду камень закинет, десятеро умных не вытащат.

— Ein Narr kann mehr fragen, als sieben Weisen antworten.

— ერთი რეგვენი მოიქნევს აღმასსა და ზღვაში გადააგლებს,
შემდეგ ათასი ჭკვიანიც რომ მიადგეს, ველარ ამოილებს.

Дуракам счастье.

— Der Dumme hat's Glück.

— Glück ist der Dummen Vormund.

— Dem Dummkopf ist das Glück hold.

— ილბალი აქვს ლიპლიპასა, ყველა მისკენ მიტლინკავსა.

Дурак и в бочке сидя, волка за хвост поймал.

— Narren haben gut Glück.

— ილბალი აქვს ლიპლიპასა, ყველა მისკენ მიტლინკავსა.

Дураку везде счастье.

— Glück und Weiber haben die Narren lieb.

— ილბალი აქვს ლიპლიპასა, ყველა მისკენ მიტლინკავსა.

Дураку закон не писан.

— Narrenhände beschmieren Tisch und Wände.

— ბრიყვთათვის კანონი არ არსებობსო.

Дурной пример заразителен.

— Böses Beispiel verdirbt gute Sitten.

— წამწყმიდა წახედულობამაო.

— წამხედლობამ წახედაო, სხვისი თვალით გაახედაო.

— წაბადულობით ვაციც დამაკდაო.

Е

Едешь на день, бери хлеб на неделю.

— Wer reist, der fülle den Brotkorb.

— ერთი დღით რომ სადმე წახვიდე, სამი დღის საგზალი უნდა წაიღოო.

- Едят хлеб не в одном вашем дворе.
— Anderswo wird auch mit Wasser gekocht.
— სადაც მინახავს წისკვილი, წყალზე მინახავსო.

- Ежа (еда) не достается лежа.
— Ein Wolf im Schlaf fing nie ein Schaf.
— მაწანწალა მელამ აჯობა მწოლარე მგელსაო.
— ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

- Еслиб не еслиб, купил бы деревеньку и жил бы помаленьку.
— Wenn das «wenn» und das «aber» nicht wäre, wär' der Bauer ein Edelmann.
— ბაღრიჯანს რომ ფრთები ესხას, მერცხალი იქნებოდაო.

- Если бы не мороз, то овес бы до неба дорос.
— Wenn meine Tanke Räder hätte, wär's e'n Omnibus.
— Wenn das Wörtlein wenn nicht wär', so wär' mein Vater ein Ratsherr.
— კალმახს უთქვამს: წვიმის კამარა რომ არ შეწყდებოდეს, ზეცაში ავალო.

- Есть у меня словечко, да волк не далечко.
— Die Wände haben Ohre.
— მინდორს თვალი აქვს და კედელს ყურიო.

- Есть что слушать, да нечего кушать.
— Viel Stroh und wenig Korn.
— როცა სიტყვა ხშირდებაო, მაშინ საქმე მცირდებაო.

- Ешь вполсыта, не пей до полпьяна.
— Man soll das Essen beenden, wenn es am besten schmeckt.
— ჭამა ძლომამდგო და სმა თრობამდგო.

- Ешь—не доедай, пей—не допивай.
 — Wenn das Essen am besten schmeckt, soll man aufhören.
 — ჭამა ძლომამდეო და სმა თრობამდეო.

- Ешь пироги с грибами, держи язык за зубами.
 — Halte deine Zunge im Zaum (und tu deine Arbeit).
 — Hüte deine Zunge wohl.
 — შავ ლუდსა, წითელ ღვინოსა, განა სუყველას სმა უნდა?
 პირში მოსულსა სიტყვასა განა სუყველას თქმა უნდა?

Ж

- Жди, так дождешься.
 — Mit Harren und Hoffen hat's mancher getroffen.
 — Geduld überwindet alles.
 — მოთმინებით ბევრ რამეს გააკეთებო.

- Желай по силам, тянись по достатку.
 — Man muß sich also strecken, daß man sich kann decken.
 — ფეხი იქამდე გასჭიმე, სადამდეც საბანი გაგწვდებაო.

- Жена более вытащит из дому горшком, чем муж мешком.
 — Die Frau kann mit der Schürze mehr aus dem Hause tragen, als der Mann mit dem Erntewagen einführt.
 — ქმარმა რომ ურმით შეიტანოს სახლში, ცოლი ნიჩბით გადაყრისო.

- Жестокий нрав не будет прав.
 — Zwang währt nicht lang.
 — ძალად ბედს ვერავენ იშოვნისო.
 — ძალად დასმული კრუხი წიწილებს ვერ გამოჩეკსო.
 — ძალად მიტევებული მწვეარი კურდღელს ვერ დაიჭერსო.

- Живи всяк своим добром, да своим горбом.
— Eigen Brot nährt am besten.
— Besser eignes Brot als fremder Braten.
— ადე, დაბრუნდი წისქვილო, დასჯერდი შენს ქონებასა.
— სხვის ბელაურს შენი ჯაგლაგი გერჩივნოსო.

- Жизнь на нитке, а думает о прибыли.
— Das Fuchs läßt seine Tücke nicht.
— მელა კვლებოდა და თავი საქათმისაკენ მიჰქონდაო.

- Жни овес, как затрешиш, отдавай девку, пока верещиш.
— Alles zu seiner Zeit.
— ბალს ქერქი მაშინ გააძერი, როდესაც გაეცლებოაო.

3

- За большим погонишься — и без малого останешься.
— Wer zuviel faßt, läßt viel fallen.
— ბევრის მსურველი კეთილს ვერ ნახავსო.
— ბევრის მდომი ცოტასაც დაკარგავსო.

- Завистливый по чужому счастью сохнет.
— Neidhard ärgert sich, daß die Sonne ins Wasser scheint.
— Der blasse Neid tut sich selber Leid.
— Kühe fremder Leute haben immer größere Euter.
— ვისაც სხვისი ბედნიერება შურს, ვერც თავისას მოესწრებაო.
— შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ეჩხირებაო.

- За глаза только яйца торгуют.
— Man muß die Katze nicht im Sack kaufen.
— თეგზი წყალში არ დაფასდებაო.

За глупой головой и ногам не покой.

— Was man nicht im Kopfe hat, muß man in den Beinen haben.

— გლახა თავმა ფეხები შეაწუხაო.

— თავის სიმსუბუქე ფეხების სიმძიმეაო.

За двумя зайцами погонишься, ни одного не поймаешь.

— Wer zwei Hasen zugleich jagt, fängt keinen.

— ორი კურდღლის მდევარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.

Замок да заповор девушки не удержат.

— Das ist eine schlimme Herde zu hüten, heiratssüchtige Mädchen.

— წვიმის დაჭერა უფრო ადვილია, ვიდრე გასათხოვარი ქალისა.

За морем телушка-полушка, да рубль перевозу.

— Was fremd, bezahlt man teuer.

— ვირი სტამბულს შაური ღირდა, ჩამოყვანა მანეთაო.

— ბაღდადს ვირი კიტრად ღირდა, აქლემი საგზლად უნდოდაო.

За недобрым пойдешь, на беду набредешь.

— Was du nicht willst, daß man dir tu, das füg' auch keinem andern zu.

— ნუ იქმ ავსა და ავისაც ნუ გეშინია.

За неимением гербовой пишут на простой (бумаге).

— Wer keinen Kalk hat, muß mit Lehm mauern.

— თუ სარკე არა გაქვს, წყალში ჩაიხედო.

За один раз дерево не срубишь.

— Von einem Streiche fällt keine Eiche.

— ხე ერთი შემოკვრით არ წაიქცევაო.

Заря деньги родит (дает).

— Morgenrot schafft Brot.

— დილას შედგმული ბაღბაო სადილად გამოგვადგაო.

За свой грош везде хорош.

— Hast du Geld, bist du ein Held.

— ფული ხმალამოლებული ხელმწიფეაო.

Застала зима в летнем платье, а мы чаяли, зимы не будет.

— Verschiebe nicht auf morgen, was du heute kannst besorgen.

— ღღემეხვალეე კაცსაო თოვლი მოადგა კარსაო.

За терпение дает Бог спасение.

— Geduld bringt Huld.

— ვინც მოითმინაო, მან მოიღხინაო.

— ნეტავ იმას, ვინც მოითმენს, ვაი იმას, ვინც ვერაო.

Затянул песню, так веди до конца.

— Wer A sagt, muß auch B sagen.

— ვინც „ანი“ თქვა, იმან „ბანიც“ თქვასო.

— ვინც ძალს მოჰკლავს, იმანვე გადაათრიოსო.

Захвастался, да и захрястался.

— Wer ein Ding zuviel lobt, dem traue nicht.

— ნაქები თავი დამპალ კიტრად არა ღირსო.

За что батька, за то и детки.

— Wie der Vogel, so das Ei.

— Wie die Alten sungen, so zwitschern die Jungen.

— რაც მამა, ის შვილიო.

— როგორიც გყვანდა დედაო, შენც ისეთი ხარ ქედაო.

— როგორიც წინაპარი, ისეთი მონაგარი.

- Звону много, да толку мало.
— Viel Geschrei und wenig Wolle.
— კოდლავე, შენ სულ ეგრე აკაკუნებ, მაგრამ შენი გაკეთებული ხარატულები ვერა ვნახეო.

- Земля еси и в землю отыдеш.
— Erde bist du, wirst zu Erde.
— Du bist Erde und sollst zu Erde werden.
— მიწა ხარ და მიწადვე მიიქცევიო.

- Злая совесть стоит палача.
— Ein bös Gewissen ist ein rechter Henker.
— Bös Gewissen, böser Gast, weder Ruhe, weder Rast.
— სინდისის ქეჯნა კომბალზე უარესიაო.
— სირცხვილი მოგადგა, სიკვდილი განატრაო.

- Змею обойдешь, а от клсветы не уйдешь.
— Unter vielen schlimmen Dingen ist das schlimmste eine scharfe Zunge.
— ენა ტკბილი, ენა მწარე, ენა ქვეყნის ამომგლები.

- Знает толк, как свинья в апельсине.
— Die Kuh weiß nichts vom Sonntag.
— ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.

- Знай время и место.
— Alles währt seine Zeit.
— ხბო უნდა თებერვლისა, ციკან-კრავი მარტისა, თუ რომ სადმე გაიზრდება, ტახი იანვარისა.

- Знай, кошка, свое лукашко.
— Schuster, blieb' bei deinem Leisten.
— რაც არ ექნეს მამაშენსა, ნურც შენ დახევ მარმაშებსა.

Знай, сверчок, свой шесток.
— Schuster, bleib' bei deinem Leisten.
— რაც არ ექნეს მამაშენსა, ნურც შენ დახვე მარმაშებსა.

Знай толк — не давай в долг.
— Borgen macht Sorgen.
— ვალის პატრონს ვალალა აყრიან.

Знай, Чеботарь, свое кривое голенище.
— Schuster, bleib' bei deinem Leisten.
— რაც არ ექნეს მამაშენსა, ნურც შენ დახვე მარმაშებსა.

Знать бы знать — не ходить бы в рать.
— Wenn einer wüßte, was er nicht weiß.
— კაცმა რომ თავისი გარდასავალი ეცოდეს, შინიდან გარეთ არ გავაო.

Знать птицу по полету.
— Den Vogel erkennt man an den Federn.
— ჩიტი ფრთითაო, ქალი თმითაო.
— რა კაციცა ხარ, კოჭებზე გეტყობაო.
— კაცი გულითა, ხე ძირითაო.

Знать птицу по перьям, а молодца по речам.
— Den Vogel erkennt man an den Federn.
— რა კაციცა ხარ, კოჭებზე გეტყობაო.

И

И без ума, да туга сума.
— Eine blinde Henne findet wohl auch ein Korn.
— ბრმა ვერა ხედავს, მარა საზრავსო.

И в Иерусалиме собака есть.

— Hinter dem Berge wohnen auch Leute.

— იერუსალიმშიც ყვეს ძაღლიო.

И волки сыты и овцы целы.

— Die Ziege ist satt, und der Kohl unberührt.

— მწვადი ისე შეწვი, არც მწვადი დასწვა და არც შამფურიო.

И в раю жить тошно одному.

— Einer allein ist nicht einmal gut im Paradiese.

— მარტოხელა კაცი ჭამაშიაც ბრალიო.

И в солнце есть пятна.

— Nichts ist vollkommen.

— Selbst Engel haben fünf Mängel.

— Auch die Sonne hat Flecke.

— ყოველ კაცს თითო რამ წუნი აქვსო.

— მზესაც კი ლაქა აქვსო.

И за морем горох не под печью сеют.

— Gerade wie bei uns im Land, hängt man die Wurst auch an die Wand.

— სადაც მინახავს წისკვილი, ყველგან წყალზე მინახავსო.

И за рекой люди живут.

— Jenseits des Baches wohnen auch Menschen.

— Hinter dem Berge wohnen auch Leute.

— იერუსალიმშიც ყვეს ძაღლიო.

Из воска надо лепить, когда он мягок.

— Man soll das Eisen schmieden, solange es heiß ist.

— რკინა სანამ ცხელია, მანამდე გაჭედდო.

— სანამ კეცი ხურს, ცომი დააკარიო.

Из-за деревьев не видят леса.

— Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht.

— რომში პაპი ვერა ვნახე და თბილისში აბანო.

Из-за леса деревья не видят.

— Er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht.

— რომში პაპი ვერა ვნახე და თბილისში აბანო.

Из кобыл, да в клячи.

— Man soll nicht vom Pferde auf den Esel kommen.

— ბელაურიდან ჩამოვხტი, ვირზე შევკეპიო.

Из комара делают слона.

— Aus der Mücke einen Elefanten machen.

— რწყილს დაწვენენ და აქლემს აზობინებენო.

Из крошек кучка, из капель море.

— Viele Bäche machen einen Strom.

— Aus Hellern werden Taler.

— ცვარი ცვარს ეცა და ზღვად გადაიქცაო.

Из нета ничего не выкроешь.

— Aus nichts wird nichts.

— Nichts ist nichts und kann nichts werden.

— არარაისგან წარმოდგების არარაიცა.

Из песку веревки вьет.

— Der Geizige möchte die Laus um den Balg schinden.

— რწყილს ტყავს გახდის, რუმბად იხმარსო.

Из попов да в дьяконы.

— Man muß vom Pferde nicht auf den Esel kommen.

— ცხენიდან გადმომხტარი ვირზე არ უნდა ჯღებოლდესო.

Из огня, да в полымя.

— Aus dem Rauche ins Feuer kommen.

— იქაც ცეცხლში, აქაც ღველფში.

— ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარე.

— ქვიდან გამოდვრა, სიპში შეძვრა.

Из саней, да в дровни.

— Man soll nicht vom Pferde auf den Esel kommen.

— ბელაურიდან ჩამოვხტი, ვირზე შევჯექიო.

Из чужого кармана легко платить.

— Aus anderer Leute Beutel ist gut zehren.

— სხვისი პურით და მარილით ბატონს გაუმარჯოსო.

Из чужой спины ремешки кроет.

— Aus anderer Leute Haut ist gut Riemen schneiden.

— სხვისი ჭირი — ღობეს ჩხირიო.

— სხვისი სახრე სხვის კამეჩზე ოროველას იძახოდა.

И лыком шит, да муж.

— Ein kleiner Mann ist auch Mann.

— ავია თუ კარგია, ქალო შენი ქმარია.

И на молодца оплох живет.

— Es irrt der Mensch, solange er strebt.

— შეუცდომელი კაცი არ გაჩენილა.

Иное время, иное бремя.

Andere Jahre, andere Haare.

— ქვიდან ქვაზე გარდამავალს, წყალსაც ფერი შეეცვლების.

Иным калач, а иным заливное.

— Der eine hat die Arbeit, der andere den Lohn.

— ვინ ალალო იძახა და მწყერი ვინ დაიჭირაო.

И петух на своем пепелище храбится.
— Der Hahn ist kühn auf seinem Mist.
— თავის კარებზე ძაღლსაც დიდი გული აქვსო.

И правда тонет, коли золото всплывает.
— Wo Geld redet, da gilt andere Rede nicht.
— სადაც ფული ლაპარაკობს, იქ სიმართლე დუმს.

И сила уму уступает.
— List tut mehr denn Stärke.
— ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

И с камня лыки дерет.
— Der Geizige möchte die Laus um den Balg schinden.
— რწყილს ტყავს გახდის, რუმბად იხმარსო.

И слепая курка найде даколи зерна.
— Blindes Huhn findet zuweilen auch ein Korn.
— ბრმა ღორი რკოს მიაღვაო.

И собака помнит, кто ее кормит.
— Wes Brot ich esse, des Lied ich singe.
— ვის პურსაც სჭამდე, იმისვე ხმალი მოიქნეო.
— ვინცა ვისი მახარია, ისა მისი მაყარია.

И сырые дрова загораются.
— Naßes Holz brennt auch.
— ნედლი უეშა რომ ხმელზე დააწყო და ცეცხლი მისცე, ნედ-
ლიც დაიწვის.

И тихий воз будет на горе.
— Wer Eile hat, der gehe langsam.

- Wer langsam geht, kommt auch zum Ziel.
- შორი გზა მოიარე და შინ მშვიდობით მიდიო.

И то счастье, что иному несчастье.

- Des einen Glück ist des anderen Unglück.
- ბედნიერთა მონაგები, უბედურთა წანაგებო.

И у курицы сердце есть.

- Auch der Wurm krümmt sich, wenn er getreten wird.
- ქიას რომ ფეხს დაადგამენ, ისიც ხმას ამოიღებსო.

И у стен есть уши.

- Die Wände haben Ohre.
- ტყე უყურო ნუ გგონია და მინდორი უთვალო.
- მინდორს თვალი აქვს და კედელს ყურიო.

К

Кабы не кабы, так было-б море, не пруды.

- Wenn meine Tanke Räder hätte, wär's e'n Omnibus.
- ბაღრიჯანს რომ ფრთები ესხას, მერცხალი იქნებოდაო.

Кабы не кабы да не но, были бы мы богаты давно.

- Wenn das Wortlein wenn nicht wär, so wär mein Vater ein Ratsherr.
- Wenn das «Wenn» und das «Aber» nicht wäre, wär' der Bauer ein Edelmann.
- ბაღრიჯანს რომ ფრთები ესხას, მერცხალი იქნებოდაო.

Каждый сам себе судьба.

- Das Glück ist blind.
- დოვლათი ბრმა არის, ბუზივით ხან ნეხვს დააჯდება და ხან ვარდსაო.

- Как бы мал огонь не был, в сегда от него дым.
— Wo Rauch ist, da ist auch Feuer.
— უცეცხლოდ კვამლი არ არისო.

- Как в мае дождь, так будет и рожь.
— Mai kühl und Juni naß, füllen beides Scheun' und Faß.
— მაისის წვიმაოქროა, ივნისისა — ვერცხლიო, ივლისისა —
ცეცხლიო.

- Как горохом об стенку.
— An dem läuft alles ab.
— კედელს ცერცივი შეაყარე, ზედ არა შერჩება რაო.

- Как живешь, так и слывешь.
— Wie man's treibt, so geht's.
— როგორც ვიგემე, ეგრეთაც ვიგვემეო.
— რაც მოგივა, აღიაო, ყველა შენი ბრალიო.

- Как нажито, так и прожито.
— Übel gewonnen, übel zerronnen.
— არმად ნაშოვნი, არმად წაეაო.

- Какова матка, таковы и детки.
— Bö's Ei, bö's Küchlein.
— რაც მამა, ის შვილიო.

- Какова погудка, такова и пляска.
— Brätst du mir die Wurst, so löscht ich dir den Durst.
— როგორც დამიკრავ ფანდურსა, მეც ისე დაგიროკლები.

- Какова постель, таков и сон.
— Wie du dein Bett machst, so magst du drauf schlafen.
— Wie man sich bettet, so schläft man.

როგორც დაიგებ, ისე მოსვენებო.

Какова работа, такова и плата.
Wie die Tat, so der Lohn.
საქმემან შენმან გამოგაჩინოს შენ.

Какова яблонька, таковы и яблочки.
Wie der Vogel, so das Ei.
დედა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გამონახე.

Каков барин, таков и крестьянин.
Wie der Herr, so der Knecht.
როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.

Каков батюшка, таков и сын.
Wie die Eltern geartet sind, so sind gemeiniglich die Kind'
რაც მამა, ის შვილიო.

Каков дед, таков и обед.
Wie der Mann ist, so brät man die Wurst.
როგორიც პაპა იყავი, ისეთი ტაბლა გიყავიო.

Каков и умен, таковы и братья,
Wie der Hirt, so die Herde.
როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.

Каков отец, таков и молодец.
Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.
ზაქარია ციციშვილი, რაც მამაა, ისიც შვილიო.

Каков отец, таков и сын.
Wie der Vater, so die Buben.

— Die Natur läßt sich nicht ändern.

— რაც მამა, ის უვილიო.

— რაც ხეა, ისეთი ნაყოფიაო.

Каков мастер, такова работа.

— Wie der Meister, so das Werk.

— საქონელი პატრონს ემგვანებაო.

‡

Каков поехал, таков и приехал.

— Ein Esel bleibt ein Esel, und käm' er nach Rom.

— იერუსალიმს ვირი თოფჩით გაგზავნეს და თოფჩითვე დაბრუნდაო.

Каков поп, таков и приход.

— Wie der Herr, so der Knecht.

— როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.

Каков привет, таков и ответ.

— Brätst du mir die Wurst, so lösche ich dir den Durst.

— როგორც დამიკრავ ფანდურსა, მეც ისე დაგიროკლებიო.

Каков работник, такова ему и плата.

— Jeder Arbeiter ist seines Lohnes wert.

— ვინც მოხდა ქვევრიო, იმას მისცეს ბევრიო.

— ვინც აიკიდა გოდორი, მანვე შეჭამა კოტორი.

— ვინც სავსე ჯამში თითს ჩაყოფს, გემოსაც ის ნახავს.

Каков род, таков и приплод.

— Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.

— კვიცი გვარზე ხტისო.

Каков строитель, такова и обитель.

— Wie der Hirt, so die Herde.

— როგორც ბერიო, ისეთი ერიო.

- Каково в лес аукнется, таково и откликнется.
— Wie man in den Wald ruft, so schallt es wieder.
— ქვევრს რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგდახებსო.

- Какову чашу другу нальешь, таково и сам выпьешь.
— Mit welchem Maß ihr meßt, wird man euch wiedermessen.
— რასაც სხვისთვის მოინდომებ, შენ თავს გადაგხდებო.

- Каков хан, такова и орда.
— Wie der Hirt, so die Herde.
— როგორიც ბერიო, ისეთი ერიო.

- Каков хозяин, таково и гость.
— Wie der Wirt, so die Gäste.
— Auf einem schiefen Topf ein schiefer Deckel.
— Zeigt mir den Wirt, ich zeig' euch den Gast.
— რაც ალხანა, ის ჩალხანაო.
— ფერი ფერსა, მადლი ღმერთსა.
— როგორიც ტყე იყო, ისეთი ნადირი გამოობოდაო.

- Каковы родители, таковы и детки.
— Wie der Vater, so die Buben.
— რაც მამა, ის შვილიო.

- Какому быть в старости, молоды лета объявляют.
— Es brennt früh, was zu einer Nessel werden soll.
— სახარე მოზვერს სასკორეში შეეტყობაო.
— ბავშვი აკვანში იცნობაო.

- Как постелишь, так и выпешься.
— Bettest du dich gut, so liegst du gut.
— როგორც დაიგებ, ისე მოისვენებო.

Как пришло, так и ушло.

- Wie gewonnen, so zerronnen.
- ქარის მოტანილს ქარივე წაიღებსო.
- მოგება და ზარალი ამხანაგები არიანო.
- რაც არ გერგება, არ შეგერგებო.

Капля по капле и камень долбит.

- Steter Tropfen höhlt den Stein.
- Viele Streiche fällen die Eiche.
- წვეთ-წვეთი წყალი ქვასაც გახვრეტსო.
- გზა სიარულმა დალია, სიპი ქვა — წყლისა დენამა.
- ბევრი ცემით რკინაც დაიღვედებაო.
- პწკენა-პწკენაში პატარძალი დაორსულდაო.

Кверху плевать, свою бороду оплевать.

- Stellt man das Licht zu hoch, so löscht es der Wind, stellt man es zu niedrig, so löscht es das Kind.
- ავაფურთხე — უღვაშს მოხვდა, დავაფურთხე — წვერებსაო.

Клевета как уголь: не обожжет, так замазает.

- Verleumdung gleicht der Kohle: brennt sie nicht, so schwärzt sie doch.
- ცილისწამება ნახშირივითაა — თუ არ დაგწვავს, გაგსვრის მაინცო.

Клин клином выбивают.

- Ein Keil treibt den andern.
- სოლი სოლს გააქვსო.
- ქვით ქვასა ტეხენ და რკინით რკინას უღესავენ პირსაო.

Клюет, так не зевай.

- Wenn das Glück anpocht, soll man ihm auf tun.

- Man soll das Glück beim Schopfe fassen.
- ბედმა თქვა: ვინც მომიხმარს, წელიწადში ერთხელ ყველას კარზე შემოვჭდებიო.

- Когда бы человек вещь был, то бы не погибал.
- Wenn einer wüßte, was er nicht weiß.
- კაცმა რომ თავისი გარდასაქალი იცოდეს, შინიდან გარეთ არ გავაო.

- Когда деньги говорят, тогда правда молчит.
- Redet Geld, so schweigt die Welt.
- სადაც ფული ლაპარაკობს, იქ სიმართლე დუმს.

- Коли двое говорят, что пьян, так поди ложись спать.
- Vier Augen sehen mehr als zwei.
- ორი კაცი რომ გეტყვის მთვრალი ხარო, უნდა დაიჭერო.

- Когда дрова горят, надо кашу варить.
- Trinke, wenn du am Brunnen bist.
- სანამ კეცი ხურს, ცომი დააკარო.

- Когда дрова горят, тогда и кашу варят.
- Nutze den Augenblick.
- სანამ თონე ცხელია, ლავაში ჩააკარო.
- სანამ კეცი ხურს, ცომი დააკარო.

- Когда есть, так густо, а нет — так пусто.
- Heute zechen, morgen nichts zu brechen.
- ხან სულ არაო, ხან სულ ვარხალალო.

- Когда нет kota в дому, играют мыши на столу.
- Katze aus dem Haus, rührt sich die Maus.
- ვინც კატას არ გაიჩენს, ის თავგებს გაიჩენსო.

- Когда нет раба, и сам по дрова.
— Man muß aus der Not eine Tugend machen.
— თუ არ გყავდეს მოახლო, თავი მოიმოახლო.

- Кого любишь, тому сам даришь, а не любишь, и от него не примешь.
— Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft.
— მოსაკითხი თუ ხშირია, მეგობრობის კავშირია.

- Кого люблю, того и бью.
— Wer sein Kind lieb hat, züchtigt es.
— Je lieber Kind, je schärfer die Rute.
— შვილი გაზარდე მტრულადა, გამოგადგება ძმურადა.

- Кого медведь драл, тот и пня боится.
— Beschossener Hase flieht vor jedem Gebüsch.
— დაშინებულმა ძაღლმა ცხრა წელიწადს ხეს უყევად.

- Коза сыта и капуста цела.
— Die Ziege ist satt, und der Kohl unberührt.
— მწვადი ისე შეწვი, არც მწვადი დასწვა და არც შამფურიო.

- Коли быть беде, то ее не минуешь.
— Seinem Schicksal kann niemand entgehen.
— თავის ბედს კაცი ვერსად დაემალება.
— სადაც არის ბედი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენი.

- Коли хочешь себе добра, то никому не делай зла.
— Was du nicht willst, daß man dir tu, das füg' auch keinem andern zu.
— სხვას ნუ მიაგებ საქმნელსა, შენგან არ მოსაწონარსა.
— ნუ იქმ ავსა და ავისაც ნუ გეშინია.

- Кому есть талант, тот будет атаман.
— Wer's Glück hat, dem fliegen die Enten gebraten ins Maul.
— ბელი ხნავს და ბელი თესავს, ბელი მოიყვანს ყანასო.

- Кому на ком жениться, тот для того и родится.
— Die Ehen werden im Himmel geschlossen.
— ყველა საქმე ქვეყანაზე რიგდება, ცოლქმრობა კი ზეცაშიო.

- Кому паит, у того и бык доит.
— Wer's Glück hat, dem kalbt der Ochse. ✱
— თუ კაცსა ბელი აქვს, — მოზვერიც დაუმაკლებო.

- Кому пироги да пышки, а нам желваки да шишки.
— So geht es in der Welt: der eine hat den Beutel, der andere hat das Geld.
— Glück läuft dem einen ins Haus, den andern heraus.
— ზოგი ცხოვრობდა ბელითა, ზოგი ვერც მომკირნებითა.
— ზოგისა ბამბა ჩხრიალებს, ზოგის კაკალიც არაო.
— მაღა ვისა აქვს და ფლავი ვის უდგასო.

- Кому поживется, у того и петух несется.
— Wer's Glück hat, dem liegt der Hahn Eier (dem geben seine Hühner Milch).
— მდიდარი კაცის მამალიც კი კვერცხს დებსო.

- Кому поп, а кому поподья.
— Was des einen Eule, ist des anderen Nachtigall.
— ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს მღვდლის ცოლიო.

- Кому служу, тому и угожу.
— Wes Brot ich esse, des Lied ich singe.
— ვის პურსაც სჭამდე, იმისივე ხმალი მოიქნეო.

Конец делу венец.

— Anfang und Ende reichen einander die Hände.

— სიკვდილი და სიცოცხლე ამხანაგები არიანო.

Конь до коня, а молодец до молодца.

— Gleich und gleich gesellt sich gern.

— თხა თხას მისდევს, ცხვარი — ცხვარსო.

— მუნიანი ცხენი მუნიან ცხენს მოსძებნისო.

Конь корове не товарищ.

— Der Esel und die Nachtigall haben beid' ungleichen Schall.

— დაადარე მსხალი პანტას, მალაჩინი მაყალოსა.

— ვირი ჩარბოდა ცხენთანა, მეც ბელაური შენთანა.

Конь о четырех ногах, да и то спотыкается.

— Strauchelt doch auch ein Pferd und hat doch vier Beine.

— Auch der geschickteste Fuhrmann führ zuweilen aus dem Gleis.

— ერთი აღიღუა მღვდელსაც შეეშლებათ.

— ერთი პირი ძილა წყალსაც მოუვათ.

Коня в рати узнаешь. а друга в беде.

— Den Freund erkennt man in der Not.

— ნამდვილი მეგობარი ჭირში გამოაცნობათ.

— კაცი გაზომე გაჭირებამო.

Корень за корень.

— Wie du mir, so ich dir.

— რასაც ხელზე დამისხამო, წვერზეც იმას წაგისვამო.

— როგორც მოხვალ ტარიელი, ისე წახვალ ცარიელი.

- Корень ученья горек, да плод его сладок.
— Arbeit hat bittere Wurzel, aber süße Früchte.
— სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდების.

- Коровка с поля, а пастуху воля.
— Nach getaner Arbeit ist gut ruhn.
— საქმე არ ჰქონდეს ხუროსა, დაჯდეს და არახუნოსა.

- Кота в мешке не купливай.
— Man muß die Katze nicht im Sack kaufen.
— თევზი წყალში არ დაფასდებო.

- Кот скребет на свой на хребет.
— Der Schwatzhafte schadet sich selbst.
— თავგმა თხარა, თხარო, კატა გამოთხარო.

- Кошке игрушки, а мышке слезки.
— Des einen Tod, des anderen Brot.
— მგელი კვდებოდა და ცხვარი კუნტრუმის გუნებაზე იყო.

- Кошки грызутся, а мышкам раздолье.
— Wenn die Hirten zanken, hat der Wolf gewonnen (es) Spiel.
— ძაღლები წაიხზებნენ, მათხოვარს გაუხარდაო.

- Кошки дома нет, мышам воля.
— Ist die Katze aus dem Hause, so tanzen die Mäuse.
— ვინც კატას არ გაიჩენს, ის თავგებს გაიჩენსო.

- Кошку бьют, а невестке наветы дают.
— Den Sack schlägt man, den Esel meint man.
— ძაღლსა სცემდნენ, რძალს ასმენდნენ.
— ლიტრას ეუბნებოდნენ და, კოკავ, შენ გესმოდესო.

- Красна речь слушаньем.
— Zarte Ohren — halbes Wort.
— კარგ მთქმელს კარგი გამგონე უნდაო.

- Красному утру не верь.
— Lobe den Flachs nicht, bevor das Leinen gewoben ist.
— Man soll den Tag nicht vor dem Abend loben.
— წიწილებს შემოდგომაზე დაითვლიანო.

- Крестом любви не свяжешь.
— Lieben und singen läßt sich nicht zwingen.
— სიყვარული არ იქნება ძალადა.

- Криво рак выстывает, да иначе не знает.
— Die Elster kann ihr Hüpfen nicht lassen.
— ღორი ლაფში მოსვრას არ მოიშლისო.
— ღორი კიდევ მივა ჭაჭაზეო.
— ღორი რამდენიც უნდა ბანო, ისეც ლაფში ჩაწვებაო.

- Кроткое слово гнев побеждает.
— Sanftmut macht alles gut.
— გველსა ხერელით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარი.

- Кто вино любит, тот сам себя губит
— Mit Saufaus ist's bald aus.
— ღვინოს დაუმეგობრდები — ნამუსს დაემშვიდობები.

- Кто встал пораньше, ушел подальше.
— Früh auf, gut Lauf.
— ადრე ამდგომსა კურდღელსა, ვერ დაეწევა მწვეარი.

Кто в субботу смеется, в воскресенье плакать будет.

— Wer heute lacht, kann morgen weinen.

— სიცილს ტირილი მოსდევსო.

Кто другому яму роет, сам в нее попадает.

— Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein.

— სხვას ორმოს ნუ უთხრი, თორემ შენ თვითონ ჩავარდებიო.

Кто за все хватается, тот ничего не сделает.

— Wer vieles beginnt, gar wenig zustande bringt.

— ბევრის მდომმა ცოტაც დაკარგაო,

— სიხარბემ რა ნახა და — ყველა დაკარგაო.

— Кто захочет собаку ударить, тот найдет и палку.

— Wenn man einen Hund schlagen will, findet man bald einen Stecken.

— ჯოხი მოინახება, ძალღი გაილახება.

Кто зевает, тот воду хлебает.

— Man soll das Glück beim Schopfe fassen.

— ბელმა თქვა: ვინც მომიხმარს, წელიწადში ერთხელ ყველას კარზე შემოვჭდებიო.

Кто ищет, тот найдет.

— Wer da sucht, der findet.

— ეძიებდუ და ჰპოვებდუო.

Кто кашу заварил, тот и расхлебывай.

— Löffle die Suppe aus, die du dir eingebrockt hast.

— ძალღი ვინც მოკლა, იმანვე გადაათროსო.

Кто кому миленок, и не умный беленок.

— Keinem ist sein Liebchen ungestaltet.

— ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზი ის არისო.

Кто ленив с сохой, тому все год плохой.

— Dem schlechten Arbeiter ist jedes Beil zu schwer.

— ზარმაც კაცს თავისი ხელ-ფეხი ნათხოვარი ჰგონიაო.

Кто много гроизит, тот мало вредит.

— Bange Hunde bellen viel.

— Hunde die da bellen, beißen nicht.

— რომელი ძაღლიც არა ჰკბენს, შორიდან იყეფებაო.

Кто от кого, тот и в того.

— Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.

— კვიცი გვარზე ხტისო.

Кто первый, тот и правее.

— Wer zuerst kommt, mahlt zuerst.

— წისქვილი ჯერით ფქვავსო.

Кто пьет много вина, тот скоро сойдет с ума.

— Wer täglich im Wein schwimmt, muß endlich darin er-saufen.

— Ist der Wein im Manne, ist der Verstand in der Kanne,

— ღვინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაც.

Кто поручится, тот и помучится.

— Bürgen soll man würgen.

— გამშველებელს ყველაზე მეტი მოხვდაო.

Кто плут, для того сделан кнут.

— Strafe um Sünde bleibt nicht aus.

— დასასჯელსა — სასჯელი, სახარკოსა — ხარკიო.

Кто рано встает, тому бог подает.

- Früh zu Bett, früh wieder auf, macht gesund und reich in Kauf.
- Früh nieder und früh auf, verlängert den Lebenslauf.
- აღრე ადგომა მეტი სიცოცხლე არისო.

- Кто ругается, у того конь спотыкается.
- Schimpf will Schaden haben.
- გინება პატრონისააო.

- Кто сеет ветер, пожнет бурю.
- Wer Wind sät, wird Sturm ernten.
- ვინც ქარს დასთესავს, ის ქარიშხალს მოიმკის.

- Кто словом скор, тот в деле не спор.
- Hühner, die viel gackern, legen wenig Eier.
- მოკაკანე ქათამი კვერცხს ვერ დასდებსო.

- Кто тонет, и за бриту хвывается.
- Der Ertrinkende greift nach einem Strohhalme.
- წყალწალღებული ხავსს ეჭიდებოდაო.

- Куда ворона полетит, туда и глядит.
- Was dem Herzen gefällt, das suchen die Augen.
- ვისკენაც გული მიწევს, თვალიც მისკენ იხედებაო.

- Куй железо, пока горячо.
- Man soll das Eisen schmieden, solange es heiß ist.
- რკინა სანამ ცხელია, მანამ გაქედო.
- სანამ კეცი ხურს, ცომი დააკარო.

- Купишь лишнее, продашь нужное.
- Wer unnötiges kauft, wird bald Notwendiges verkaufen.
- თუ იყიდი, რაც არ გჭირია, მალე გაყიდი, რაცა გჭირია.

- Кусают и комары до поры.
 — Nichts ist ewig.
 — ცას კიტრად არავინ გამობმია, რომ შენ გამოებავ.

Л

- Ласковое слово не трудно, а спору.
 — Ein gut Wort ist halbes Futter.
 — ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.

- Ласково слово и ласковый вид и свирепого зверя к рукам приманит.
 — Ein gut Wort richtet mehr aus als ein Fähnlein Lanzknechte.
 — Gutes Wort findet guten Ort.
 — ტკბილი სიტყვა რკინის კარებს გააღებსო.
 — ტკბილი სიტყვით მთას ირემი მოიწველაო.

- Ласково слово пуше дубины.
 — Mit Worten richtet man mehr aus als mit Händen.
 — Ein gut Wort ist besser als eine große Gabe.
 — ენით მრავალმა აჯობა ხელით მრავალსაო.

- Лебедь летит к снегу, а гусь к дождю.
 — Die Natur läßt sich nicht ändern.
 — დავთესე თხილი, მოვიდა თხილი, რაც მამა იყო, ის მისი შვილი.

- Лев мышь не давит.
 — Der Elefant macht keine Mücken tot.
 — სონღული მუმლთა შეპყრობად ფრთასა არ გაშლის ზომითა.

- Легко добыто, легко и прожито.
 — Wie gewonnen, so zerronnen.

- ქარის მოტანილს ქარივე წაიღებსო.
- არმად ნაშოენი არმად წაეაო.

Легко чужими руками жар загребать.

- Es ist leicht, mit anderen Leute Pfoten die Kastanien aus dem Feuer zu holen.
- სხვისი ხელით ნარის გლეჯა ადვილიაო.

Лежа пиши не добудешь.

- Ein Wolf im Schlaf fing nie ein Schaf.
- Faul kriegt wenig ins Maul.
- მაწანწალა მელამ აჯობა მწოლარე მგელსაო.
- ვინც დაიზარაო, არ გაიზარაო.

Ленивому всегда праздник.

- Der Faule hat in der Woche sieben Feiertage.
- ზარმაცისათვის ნიადაგ უქმეაო.

— Леньность наводит на бедность.

- Faulheit lohnt mit Armut.
- Trägheit geht langsam voran, Armut holt sie bald ein.
- სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიო.

— Лиса и во сне кур считает.

- Was man wünscht, das glaubt man gern.
- მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდაო.

Лисичка — плутовка.

- Der Fuchs läßt seine Tücke nicht.
- Der Fuchs ändert wohl das Haar, aber nicht den Sinn.
- მელა კვდებოდა და თავი საქათმისაკენ მიჰქონდაო.

Лишнего говорить, себе вредить.

— Das viele Sprechen hat viel Gebrechen.
— ბევრი ლაპარაკი ბევრი თავის ტკივილიაო.

Ловит волк, пока волка не поймают.
— Alle Tage ist nicht Sonntag.
— კოკა მუდამ წყალს არ მოიტანსო.

Ложь на тараканьих ножках.
— Lügen haben kurze Beine.
— ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო.

Ложь не живуча.
— Lügen haben kurze Beine.
— ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო.

Ложь стоит до улик.
— Lügen haben kurze Beine.
— ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო.

Лучше воду пить в радости, нежели мед в кручине.
— Trocken Brot mit Freuden ist besser, als Gebratenes mit Kummer.
— სჯობს უკმელოდით სიკვდილი, საყვედურითა ჭამასა.

Лучше гнуться, чем переломится.
— Lieber biegen, als brechen.
— ჩათრევას ჩაყოლა სჯობიანო.

Лучше дома лишиться, чем с богатым браниться.
— Mit großen Herren rechten, ist mit zehn Mann fechten.
— დიდ კაცთან პატარა კაცსა როდის გასვლია მართალი.

Лучше жить в зависти, чем в жалости.
— Besser Neider, als Mitleider.

- Besser beneidet, als bemitleidet.
- დაე დამძრახონ და ნუ შემბიბრალევენო.

Лучше поздно, чем никогда.

- Besser spät, als niemals (gar nicht).
- სჯობს გვიან, ვიდრე არასდროს.

Лучше синица в руке, чем журавль на небе.

- Besser ein dürrer Hab' ich, als ein fetter Hätt' ich.
- Besser ein Vogel in der Hand, als zehn über Land.
- დღევანდელი კვერცხი მირჩევნია ხვალინდელ ქათამსაო,
- ნუ მპირდები ცაში წეროს, ხელში მომე ბელურაო.

Лучше теленка в хлеву, нежели корову за горой.

- Besser ein dürrer Hab'ich, als ein fetter Hätt' ich.
- ერთი მაქვს სჯობს ათასს მქონდეს.

Лучше умерать в поле, чем в бабьем подоле.

- Besser ehrlich gestorben, als schändlich verdorben.
- Besser Ehre ohne Leben, als Leben ohne Ehre.
- სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა, სიკვდილი სახელოვანი.

Любимая моя песенка — поеть хочется.

- Was einem schmerzt, davon spricht er.
- აღიას დარდი ფლავიაო.
- დოჭამიას დო აგონდებოდა, ყველიჭამიას — ყველიო.

Люби меня черненьким, чистеньким меня все полюбят.

- Freunde in der Not gehen zehn auf ein Lot.
- ბედში კაცსა გვიან იცნობ, უბედობას გამოიცნობ.

Люби пар, люби и угар.

- Wer das Feuer haben will, muß den Rauch leiden.
- თუ ლხინი გვინდა ღვთისაგან, ჭირნიცა შევიწყნაროთა.

Люби смородинку, люби и оскоминку.

- Wer kegeln will, muß aufsetzen.
- Süß getrunken, sauer bezahlt.
- Willst du den Genuß, so nimm auch den Verdruß.
- თუ მაკმევე ტკბილთა, ჩამამტვრევ კბილთა.

Любишь кататься, люби и саночки возить.

- Wer mit will essen, soll mit uns dreschen.
- Wer Fische fangen will, muß vorher Netze flicken.
- ვისაც თევზი უნდაო, ფეხი სველი უნდაო.

Любишь тепло, люби и дым терпеть.

- Wer das Feuer haben will, muß den Rauch leiden.
- თუ ლხინი გვინდა ღვთისაგან, ჭირნიცა შევიწყნაროთა.

Любовь делает умных безумными, кротких буйными.

- Liebe und Verstand gehen selten Hand in Hand.
- სიყვარული ან სულ აპატიებს, ან სულ არ მიუტევებსო.

Любовь зла, полюбишь и козла.

- Keinem ist sein Liebchen ungestaltet.
- ვისაც ვინ უყვარს, მისი ლამაზი ის არისო.

Любовь слепа.

- Liebe ist blind.
- სიყვარული ბრმააო.

Людским речам вполовину верь.

- Hörensagen ist halb gelogen.
- თუ თვალთ არ დაინახო, ყურით გაგონილს ნუ დასდევო.

- Лысому незачем ссориться из-за гребенка.
 — Wer keinen Kopf hat, braucht keinen Hut. •
 — ორი ქაჩალი ერთ სავარცხელზე ჩხუბობდაო.

M

- Май холодный — не будешь голодный.
 — Mai kühl und Juni naß, füllen beides Scheun' und Faß.
 — მაისის წვიმა ოქროა, ივნისისა — ვერცხლიო, ივლისისა —
 ტეცხლიო.

- Мал золотник, да дорог.
 — Die Goldmünze ist klein, gilt aber viel.
 — ოქრო პატარაა, მაგრამ ძვირად ფასობსო.

- Малый барыш лучше большого накладу.
 — Etwas ist besser denn nichts.
 — სადაც არ იყოს, ცოტა კმარიყოს.
 — სულ არარაობას ცალუღელა ხარი სჯობიაო.

- Март сухой да мокрый май, будет каша и каравай.
 — Mai kühl und Juni naß, füllen beides Scheun' und Faß.
 — მაისის წვიმა ოქროა, ივნისისა — ვერცხლიო, ივლისისა —
 ტეცხლიო.

- Масло само не родится.
 — Aus nichts wird nichts.
 — არარაისგან წარმოდგების არარაიცა.

- Медведь пляшет, а цыган деньги берет.
 — Der eine klopft an den Busch, der andere fängt den Vogel.
 — Der eine sät, der andere schneidet.

- Der eine hat die Mühe, der andere hat die Brühe.
- Der eine fängt den Hasen, der andere ißt ihn.
- ვინ ალალო იძახა და მწყერი ვინ დაიჭირაო.
- ვინ გაისარჯა და ვინ ჭამსო.

- Мед есть, в улей лезть.
- Es ist nichts ohne Mühe.
- ვისაც თევზი უნდაო, ფეხი სველი უნდაო.
- ვარდი უეკლოდ არავის მოუტრეფია.

- Медом больше мух наловишь, чем уксусом.
- Sanftmut macht alles gut.
- გველსა ხვრელით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარი.

- Меж слепых и кривой зрячий.
- Unter den Blinden ist der Einäugige König.
- ბრმათა შორის ცალთვალით არს პირველი სარდალიო.

- Мети перед своим крыльцом.
- Jeder schaue in seinen Rinnstein.
- ყველამ თავის მამიდას მოუაროსო.

- Милые бранятся, только тешатся.
- Was sich liebt, das neckt sich.
- ცოლ-ქმრის ლაპარაკი რეგვენს გაყრა ეგონაო.

- Много браниться, добра не добиться.
- Mit Zank und Streit kommt man nicht weit.
- ჩხუბს თავლაფიანობა მოსდევსო.

- Много говорить, голова заболит.
— Viel Predigen macht Kopfweh.
— Das viele Sprechen hat viel Gebrechen.
— ბევრი ლაპარაკი ბევრი თავის ტკივილიაო.

- Многого желать, добра не видеть.
— Zuviel zerreißt den Sack.
— Wer alles will gewinnen, dem alles wird zerrinnen.
— მეტისმეტის მაძიებელი მოკვდა გაუხარებელი.
— ბევრის მსურველი კეთილს ვერ ნახავსო.

- Многого искать станешь, ничего не достанешь.
— Wer zuviel faßt, läßt viel fallen.
— ბევრის მსურველი კეთილს ვერ ნახავსო.
— ქორო, მრავლისა მღევარო, ბევრჯერ დარჩები მშიერი.
— ბროლ-ბადახშისა მძებნელმა სათნი დაეკარგე, მინანი.

- Много грому по пустому.
— Viel Stroh und wenig Korn.
— როცა სიტყვა ხშირდებაო, მაშინ საქმე მცირდებაო.

- Много знать — мало спать.
— Der Horcher an der Wand hört seine eigne Schand.
— სხვის ლაპარაკს ყურს ნუ უგდებ, თორემ შენზე კარგს ვერაფერს გაიგონებ.

- Много, много, — а еще бы столько.
— Je mehr man hat, je mehr man will.
— გული კრულია კაცისა, ხარბი და გაუძლომელი.

- Много на уме, да мало на гуме.
— Große Worte, kleine Werke.
— ენატარტარა — ხელებპატარა.

Много обещают, ничего не дают.

— Wer viel verspricht, hält wenig.

— Versprechen und Halten ist zweierlei.

— ობოლს კვერს ბევრი ჰპირდება, მაგრამ გამომცხობი არავენ არისო.

— თქვიან და არა ჰქმნიანო.

Много пить — добру не быть.

— Das viele Trinken führt zum Hinken.

— ღვინომ კასრი გახეთქა და კაცს რალას უზამსო.

Много слов, а мало дел.

— Große Worte, kleine Werke.

— ენატარტარა — ხელეზპატარა.

Много спать, мало жить.

— Je mehr du schläfst, je minder lebst du.

— Früh zu Bett, früh wieder auf, macht gesund und reich im Kauf.

— ადრე აღდგომა მეტი სიცოცხლე არისო.

Много сулит, да мало дает.

— Wer viel verspricht, hält wenig.

— ბევრი ვეცადე შენთვისა, ძლივს მოვახერხე ჩემთვისა,

Много храбрых, на плитах лежа.

— Hinter dem Ofen ist gut kriegen.

— მკვრეტელთ ომი არ ეძნელებისო.

Много шуму, мало толку.

— Viel Geschrei und wenig Wolle.

— კოდალაე, შენ სულ აგრე აკაკუნებ, მაგრამ შენი გაკეთებული ხარატულები ვერა ენახეო.

- Мокрый дождя, а нагой разбою не боится.
— Dem Habenichts kann auch der Teufel nichts stehlen.
— უპერანგოს პერანგს ხდიდნენ, რაც არ ეცვა რას გახდიდნენ.

- Молись, а злых дел берегись.
— Dazu gehört mehr als Brot essen.
— მარტო ლოცვით სამოთხეში არ შეისვლებაო.

- Молчание — знак согласия.
— Manches Schweigen ist eine beredte Antwort.
— Keine Antwort ist auch eine Antwort.
— ღუმელი თანხმობის ნიშანია.

- Молчан-собака исподтишка хватает.
— Stumme Hunde beißen gern.
— მიმპარავი ძაღლი მყუფარზე უარესიაო.

- Муж и жена — одна душа.
— Mann und Weib sind ein Leib.
— ქმარმა რომ სიზმარი ნახოს, ცოლმა უნდა გაიგოსო.

- Мужик без бабы, что дом без крыши.
— Ein Mann ohne Frau ist ein Baum ohne Laub und Zweige.
— კაცი არ ვარგა უცოლო, არც ეგრე ცოლმორეული.

- Мужик без жены, что гусь без воды.
— Ein Mann ohne Frau ist ein Baum ohne Laub und Zweige.
— კაცი არ ვარგა უცოლო, არც ეგრე ცოლმორეული.

- Мужик богатый, как бык рогатый.
— Wenn ein Bauer auf den Gaul kommt, reitet er stolzer als ein Edelmann.

- გლეხი კაცი რომ ცხენზე შეჯდება, ღმერთი დააეიწყებდაო.
- გლეხი ხატს მიეჩვია და ნათოტის სროლა დაუწყაო.

Мужик крепок задним умом.

- Nachdem ein Ding geschehen ist, sind alle Gräben voll Weisheit.
- Die besten Gedanken kommen hinterher.
- ურემი რომ გაღაბრუნდება, გზა მერე გამოჩნდებაო.

Мужику кланяться — он пуще чваниться.

- Wenn man den Bauern bittet, so schwillt ihm der Kamm.
- ღორის ტილი ფეხზე რომ დაისვა, თავზე აგალოდდებაო.

Мудрость в голове, а не в бороде.

- Wenn der Bart allein heilig machte, wäre der Geißbock Herrgott.
- Nicht jeder, der einen Bart trägt, ist Philosoph.
- თხამ მღვდლობა მოინდომა, აქაოდა გრძელი წვერი მაქვსო.

Муравей не велик, а горы копает.

- Kleine Leute haben oft große Herzen.
- პატარა კაცმა დიდი გორა გადაიარაო.

Мышь сыта, и мука горька.

- Wenn die Maus satt ist, schmeckt das Mehl bitter.
- კაცი რომ გამდიდრდება, სახლის კედლები ბრუნდოდ ეჩვევებაო.

На бедного везде каплет.

- Der Armen wird immer das Ärgste zuteil.
- საწყალი კაცის ღღესაო არ დაეღვევა კენესაო.

- На бедного Макара все шишки валятся.
— Auf des Kahlen Haupt hagelt es am ärgsten.
— უბედურ კაცს ქვა აღმართში დაეწევას.

- На бездельи дурь в голову лезет.
— Müßiggang ist aller Laster Anfang.
— Müßiggang ist des Teufels Ruhebank.
— სიზარმაცე ბოროტების დედაა.

- На безлюдьи и Фома дворянин.
— Unter den Blinden ist der Einäugige König.
— ერთ ქვეყანაში სხვა რომ ვერავინა ნახეს, ყალად ვირი დაა-
ყენესო.
— უძალლო ქვეყანაში კატას აყეფებდნენო.

- На безрыбье и рак рыба.
— Unter den Blinden ist der Einäugige König.
— ერთ ქვეყანაში ქალი არ იყო და ვირს ვარდისახარს უძახოდ-
ნენო.
— უძალლო ქვეყანაში კატას აყეფებდნენო.

- На бога надейся, да сам не плошай (не ленись).
— Hilf dir selbst, so hilft dir Gott.
— Hilf dir selbst, so wird dir der Himmel helfen.
— ყოველი კაცი თავისი ჭირის მკამელია.
— თუ არ გყავდეს მოახლეო, თავი მოიმოახლეო.
— ხელი გაანძრიე და გეშეველებას.

- На брюхе шелк, а в брюхе то щелк.
— Goldener Kragen, leerer Magen.
— Samt am Kragen, Kleie im Magen.
— გარედან მტერს უბრმავეებს თვალებს, შიგნიდან მოყვარესა.

Навели на грех.

— Frage nicht was andere machen, sieh auf deine eigene Sache.

— წამწყმიდა წამხედურობამო.

На весь свет и солнышку не угреть.

— Nach jedermans Genügen kann sich kein Teufel fügen.

— ყველას გულს ვერ მოიგებო.

На вкус, на цвет товарища нет.

— Über den Geschmack läßt sich nicht streiten.

— So mancher Mensch, so manche Weise.

— კაცია და გუნებაო.

— კაცია — მღვდელი მოსწონს, კაცია — მღვდლის ცოლი.

На воре шапка горит.

— Den Schuldigen schreckt eine Maus.

— ქურდს ქუდი ეწვისო.

На всех и Бог не угодит.

— Wer es allen recht will machen, bleibt ein Narr in allen Sachen.

— ყველას გულს ვერ მოიგებო.

На всех не угодишь, у всякого свой вкус.

— Allen Leuten recht getan, ist eine Kunst, die niemand kann.

— ყველას გულს ვერ მოიგებო.

На всякую беду страха не напасешься.

— Vor dem Tode hilft Weinen nicht.

— შიში ვერ იხსნის სიკვდილსა, ცუდია დაღრეჯილობა.

На Дону хорошо, а дома лучше.

— Ost und West, daheim am best.

— ჩიტი სადაც დაიბადება, მისი ბაღდადიც ის არისო.

На запретный товар падох весь базар.

— Verbotene Frucht ist süß.

— Verboten Wasser ist süßer als offen Wein.

— აკრძალული ხილი უფრო ტკბილიაო.

Назвавшись груздем, полезай в кузов.

— Wer sich zu Honig macht, den benaschen die Fliegen.

— Wer A sagt, muß auch B sagen.

— ერთი რომ თქვა, მეორეც უნდა თქვაო.

— ვინც „ანი“ თქვა, იმან „ბანიც“ უნდა თქვასო.

— „ანის“ მთქმელმა „ბანიც“ უნდა თქვასო.

— Наказуй детей в юности, успокоятся на старости.

— Wer sein Kind lieb hat, züchtigt es.

— შვილი მტრულად გაზარდე, მოყვარედ გამოგადგებაო.

Накрошил, так и выхлебай.

— Löffle die Suppe aus, die du dir eingebrockt hast.

— ძალღი ვინც მოკლა, იმანვე გადაათრიოსო.

На летящем камне мох не растет.

— Wälzender Stein wird nicht moosig.

— Rast' ich, so rost' ich.

— აგორებულ ქვას ხავსი არ ეკიდებაო.

На лжи далеко не уедешь.

— Lügen haben kurze Beine.

— ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო.

На нет и суда нет.

— Wo nichts ist, kommt nichts her.

— Wo nichts ist, hat selbst der Keiser sein Recht verloren.

— An ihm ist Hopfen und Malz verloren.

— აფრინე ალალიო — რაც არ არი, არ არიო.

На одной неделе семь пятниц не бывает.

— Es ist nicht alle Tage Sonntag.

— ზოგ კაცს კვირაში შვიდი პარასკევი აქვსო.

На одном гвозде всего не повесишь.

— Man soll nicht alles an einen Nagel hängen.

— ბაყაყი — გუბეში, ვაშლი — უბეში.

На одном месте и камень мхом обрастает.

— Rast' ich, so rost' ich.

— უძრავად მდებარე ქვას ხავსი მოეკიდებაო.

— აგორებულ ქვას ხავსი არ ეკიდებაო.

Наряди свиною в серьги, а она в навоз.

— Der Frosch geht wieder in den Pfuhl,

und säße er auch auf goldenem Stuhl.

— ბაყაყი ხალიჩაზე დააბრძანეს, ისკუპა და ისევე გუბეში ჩახტაო.

— გომბიოს ბუმბულში აწვენდნენ — „ფუჩეჩ-ფუჩეჩს“ იძახოდანო.

На свой аршин не меряй.

— Man soll nicht alles mit seiner Elle messen.

— ქურდს სხვაც ქურდი ეგონა და უნამუსოს — უნამუსოო.

Насилу мил не будешь.

— Liebe läßt sich nicht erzwingen.

— სიყვარული არ იქნება ძალადა.

Наскочил топор на сучок.

— Eine List ist der andern wert.

— მოვიდა სეტყვა, დახვდა ქვა.

На ухе обжегшись, так на воду подуешь.

— Gebrühte Katze scheut auch das kalte Wasser.

— ზაფხულში გველის შეშინებულს ზამთარში საბნის ეშინოდაო,

— ფაფით პირდამწვარი ღოსაც სულს უბერავდაო.

Начиная дело, о конце помышляй.

— Was du auch tust, bedenke das Ende.

— სანამ შეხვიდოდე, გამოსვლაზე იფიქრეო.

Начин дело красит.

— Anfang gut, alles gut.

— საქმე თუ თავიდან არ დაიწყე, ბოლო რა მოსახმარისი იქნებაო.

На чьей земле, тому и сеио.

— Wes Brot ich esse, des Lied ich singe.

— ვისი ერდო მაღალიო, მეც იმისი მაყაროო.

На чужой каравай рта не разевай.

— Stecke deinen Löffel nicht in anderer Leute Töpfe.

— შენი სვი და შენი ჭამე, ჩემსას ჯვარი დამიწერე.

На чужой совет без зову не ходи.

— Rate niemandem ungebeten.

— Was dich nicht brennt, das blase nicht.

— Frage nicht was andere machen. sieh auf deine eigene Sache.

— არამკითხე მოამბეო მიბეგვე და მიაგდეო.

Нашла коса на камень.

— Eine List ist der andern wert.

— მოვიდა სეტყვა, დახვდა ქვა.

На языке мед, а в сердце лед.

— Honig auf der Zunge, Galle im Herzen.

— Honig im Munde, Galle im Herzen.

— თეთრი კბილი და შავი გულიო.

На язык нет пошлины.

— Gedanken sind zollfrei.

— ენას ძვალი არა აქვსო, სიტყვას ბაჟი არა აქვსო.

Не бойся начала, а бойся конца.

• — Es liegt nicht am Anfangen, sondern wohl am Enden.

— სანამ შეხვიდოდე, გამოსვლაზე იფიქრეო.

Не бойся неприятеля, а бойся приятеля.

— Behüte mich Gott vor meinen Freunden, mit den Feinden will ich schon fertig werden.

— ათასი მტერი სჯობია ერთ უმსგავსო მოყვარესა.

Не бойся собаки бряхливой, бойся молчаливой.

— Stumme Hunde beißen gern.

— მიმპარავი ძაღლი მყეფარზე უარესიაო.

Не верь речам, верь своим глазам.

— Wer sich auf andere verläßt, der ist verlassen genug.

— ნუ ერწმუნები შენს ღვიძლსა ძმასა, ერწმუნე მხოლოდ შენს ელამ თვალსა.

Не видав вечера, и хвалиться нечего.

— Man soll den Tag nicht vor dem Abend loben.

- როცა მარტი წინ გიღევს, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.
- ფონი გასაველს დალოცეო.

He видав горького, не видать и сладкого.

- Nach Bitterem schmeckt das Süße noch einmal so gut.
- ჭერ მწარე ჭამე, კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა.

He в один день Москва строилась.

- Rom ist nicht an einem Tage erbaut.
- ერთ დღეს ქვეყანა არ აშენებულაო.

He все в строку.

- Irren ist menschlich.
- შეუცდომელი კაცი არ გაჩენილა.

He все коту масленица, придет и великий пост.

- Es ist nicht alle Tage Sonntag.
- Nach der Festnacht immer die Fasten.
- ერთი დრო არვის შერჩების, კარგი თქვა, გინდა ავია.
- კოკა მუდამ წყალს არ მოიტანსო.
- ერთი დრო არავის შერჩენიაო.

He все мерь на свой аршин.

- Man soll nicht alles mit seiner Elle messen.
- ქურდს სხვაც ქურდი ეგონა და უნამუსოს სხვაც უნამუსოა.
- მაძლარს მშიერიც მაძლარი ეგონაო.

He все ненастье — и ведро.

- Nach Regenwetter kommt schön Wetter.
- იანვრის შემდეგ მაისი დგებაო.

He все ненастье, проглянет и красно солнышко.

— Nach Regen kommt Sonnenschein.

— იანვრის შემდეგ მაისი ღვებო.

He всё творится, что просто говорится.

— Es ist nicht so leicht getan, wie gesagt.

— სიტყვა ადვილია, საქმე კი ძნელიო.

He в свои сани не садись.

— Was deines Amtes nicht ist, da laß deinen Vorwitz.

— რასაც ვერ შეწვდები, ნუ შეეწოდებიო.

— არა შეჯდა მწყერი ხესა, არა იყო გვარი მისი.

He все собаки кусают, которые лают.

— Hunde, die da bellen, beißen nicht.

— რომელი ძაღლიც არა ჰკბენს, შორიდან იყეფებო.

He все то золото, что блестит.

— Es ist nicht alles Gold, was glänzt.

— აგურის ნატეხი ლალს შეუღარეს — აქაოდა წითელიაო.

— ფერი ლალისა, გემო წყალისა.

He всякая блеска золото.

— Es ist nicht alles Gold, was glänzt.

— რაც ბრწყინავს, ყველაფერი ოქრო როდია.

He всякий умирает, кто хворает.

— Der Baum, der oft knarrt, bricht nicht so leicht.

— კრუსუნა დედაბერმა ქვეყანა ამოიჭამაო.

— ძაღლი კოჭლობით არ მოკვდებაო.

He всякому верь, запирай крепче дверь.

— Frau, schau, wem.

— სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

He выноси ссору из избы.

— Häuslicher Zwist gehört nicht auf die Straße.

— ცოლ-ქმრის ამბავი მარტო ლოგინმა უნდა იცოდესო.

He гонится слон за мышью.

— Adler fangen keine Fliegen.

— სონღული მუმლთა შეპყრობად ფრთასა არ გაშლის ზომითა.

He голодна коровка, коли макухи не ест.

— Hunger macht rohe Bohnen süß.

— აზნაური მკედს არა ჭამს, რომ მოშივა — ჭირსაც მომკვამს.

He давай себе воли, не будешь терпеть неволи.

— Übermut tut selten gut.

— ამაყმა კაცმა, ბოროტმა, გული ხანჯალზე აავო.

He давши слово крепись, а давши держись.

— Das Versprechen will ein Halten haben.

— აღმითქვი და შემისრულო.

— ბავშვს კვერს ნუ დაჰპირდები და თუ დაჰპირდები — შეუსრულე კიდევ.

He дорого начало, а похвален конец.

— Ende gut, alles gut.

— შვიდ მაისს რომ შვიდი ღერი ყანა გედგას, ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.

He дорог подарок, дорога любовь.

— Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft.

— მოსაკითხი თუ ხშირია, მეგობრობის კავშირია.

He друг дарит, зло мыслит.

— Geschenk vom Feind ist nicht gut gemeint.

- მტერი თუ მოყვრულად მოგექცეს — მოერიდე, მოკეთე თუ მტრულად მოგექცეს — შეიყვარე.
- მტერი მოყვრულად მოსული მტერზედაც უარესიაო.

He eßh с большими вишен.

- Mit großen Herren ist nicht gut Kirschen essen.
- შენი ბატონი რომ ხილად გაგეგოს, ზედ ნუ გაივლიო.

Незванный гость хуже татарина.

- Ungebetener Gast ist eine Last.
- დაუპატიებელი სტუმარი ძალზე უარესიაო.

Незванные гости гложут и кости.

- Ungebetener Gast findet keinen Stuhl.
- დაუპატიებელ სტუმარს აბუჩი ჰქვიაო.

He zная, греха не творит.

- Was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß.
- არ ცოდნა — არ ცოდვაო.

Нельзя стричь все под одну гребенку.

- Man kann nicht alles über einen Kamm scheren.
- ყველა ხარი ერთი სახრით არ გაირეკებაო.

He место красит человека, а человек место.

- Der Mensch adelt den Platz.
- ადგილი კი არ ამშვენებს კაცს, კაცი ამშვენებს ადგილს.
- გონიერი კაცი ქვეყანას ამშვენებს, უგუნური ქვეყანას ამძიმებსო.

He мешайся в совет, пока кто не позовет.

- Rate niemandem ungebeten.

- Ungebetener Dienst hat keinen Dank.
- არამკითხე მოამბეო მიბეგვე და მიაგდეო.

- He мешайся в чужие дела, чтоб твоя жизнь покойна была.
- Was dich nicht brennt, das lösche nicht.
- სხვისა ღობესა ვლობავდი, ჩემი მრჩებოდა ტრამადა.

- He много работников, да много ломотников.
- Viele zum Rat, wenig zur Tat.
- ერთი არის მთოხნელიო, ოცდახუთი მცოხნელიო.

- He надобна соловью золотая клетка, ему лучше зеленая ветка.
- Hinter dem Gitter schmeckt auch Honig bitter.
- ჩიტი ოქროს გალიაშიც რომ ჩასვა, მაინც ტყვეაო.

- He насытиться око зрения, а сердце желания.
- Die Augen kann niemand erfüllen.
- კაცის თვალს შავი მიწის მეტი ვერაფერი გააძღობსო.

- He наше дело горшки лепить, наше дело их колотить.
- Was dich nicht brennt, sollst du nicht löschen.
- სხვისი მაზიარებელი, მოკვდა უზიარებელი.

- He обманешь, не продашь.
- Im Handel Betrug ist des Krämers Acker und Pflug.
- Krämer lügen gern.
- ვაჭარი ას ტყუილს იტყვის, ერთს მართალსაო.

- He петь курице петухом.
- Wider die Natur kann Keiner.
- მთა და ბარი არავის გაუსწორებიაო.

Не поймав курицы, не щиплют.

— Man soll nicht jubeln, ehe man über den Graben ist.

— Man soll das Fell nicht verkaufen, ehe der Bär gestochen ist.

— ნუ დაპირდები ქალბატონს იმ დათვის ტყავს, რომელიც ჯერ არ მოგიკლავს.

Не по наживе еда, не по карману зати — видимая беда.

— Man muß den Bissen nicht größer machen, als das Maul ist.

— სვაფი კისერზე მოიზომავს და ძვალს ისე გადაყლაპავს.

Не потруда, так и хлеба не добиться.

— Brot kostet Schweiß.

— ვინც არ გაირჯებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

Не потрудиться, так и хлеба не добиться.

— Faul kriegt wenig ins Maul.

— Schlafendem Wolf läuft kein Schaf ins Maul.

— ვინც არ გაირჯებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

Неправая нажива детям не разжива.

• — Unrecht Gut kommt selten auf den dritten Erben.

— რაც არ გერგება, არ შეგერგებაო.

Неправедное, как пришло, так и ушло.

• — Wie gewonnen, so zerronnen.

— ქარის მოტანილს, ქარივე წაიღებსო.

Неправдою нажитое впрок не идет.

— Unrecht Gut kommt selten auf den dritten Erben.

— რაც არ გერგება, არ შეგერგებაო.

- He променяй сапоги на лапти.
— Man muß vom Pferde nicht auf den Esel kommen.
— ცხენიდან გადმომხტარი ვირზე არ უნდა ჯდებოდესო.

- He отведав горького, не видать сладкого.
— Ohne sich vorher zu plagen, kommt man nicht zu Glückes Tagen.
— ჯერ მწარე ჭამე, კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა.

- He растут на вербе груши.
— Disteln tragen keine Trauben.
— ანწლი არ მოგვცემს ყურძენსა.
— არ ძალუძს ხესა ხენეშსა ტკბილთა ნაყოფთა მოსხმაო.

- He родит верба груши.
— Von Dornen kann man keine Trauben lesen.
— ანწლი არ მოგვცემს ყურძენსა.

- He родит сова сокола.
— Die Eule heckt keinen Falken.
— Eine Taube heckt keinen Adler.
— არა მჯერა, რომ ჭრიჭინამ კვერცხი დადოს არწივისა.

- He родиться от свиньи бобренок, всегда поросенок.
— Eulen hacken keine Falken.
— Wider die Natur kann Keiner.
— ძალლის ბატკანი არავის უნახავსო.

- He рой другу ямы, сам в нее ввалишься.
— Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein.
— სხვას ორმოს ნუ უთხრი, თორემ შენ თვითონ ჩავარდებიო.

He сердись, печенку испортишь.

— Mensch, ärgere dich nicht.

— ბევრს ნუ იჯავრებ — მალე დაბერდებიო.

He силой борятся, а уменьем.

— List tut mehr denn Stärke.

— ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

He следует валить все в одну кучу.

— Man kann nicht alle Schuhe über einen Leisten spannen.

— ყველა ხარი ერთი სახრით არ გაირეკებაო.

He смейся горох, ты не лучше бобов.

— Der Topf lacht über den Kessel.

— Ein Esel schillt den anderen Langohr.

— ყვავმა ყვავს წასძახა: ჰაი, შე ყრანტალაო.

He спросив броду, не ходи в воду.

— Vorsicht schadet nicht.

— სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

He столько смущает свой убыток, сколько чужой прибыток.

— Kühe fremder Leute haben immer größere Euter.

— შურიან კაცს მეზობლის ვარდი თვალში ეკლად ეჩხირებაო.

He стыдно молчать, когда нечего сказать.

— Schweigen ist eine Kunst, viel Klaffen bringt Ungunst.

— თავში კაკუნი ვინ გიყო და ჩემმა ენამო.

He суженный кус изо рту валится.

— Unrecht Gut tut nicht gut.

— რაც არ გერგება, არ შეგერგებაო.

He sуйся в капусте, пока не припустят.
— Was dich nicht brennt, das lösche nicht.
— სხვისა მაზიარებელი, მოკვდა უზიარებელი.

He сули бычка, дай лучше молочка.
— Besser ein dürrer Hab' ich als ein fetter Hätt' ich.
— ერთი მაქვს სჯობს ათასს მქონდეს.

He сули журавля в небе, а дай синицу в руки.
— Ein Sperling in der Hand ist besser, als zehn auf dem Dache.
— Besser ein Vogel in der Hand, als zehn über Land.
— ნუ მპირდები ცაში წეროს, ხელში მომე ბელურაო.

Несчастлив в игре, так счастлив в любви.
— Unglück im Spiel, Glück in der Liebe.
— ვისაც თამაშში ბედი არ წყალობს, სიყვარულში აქვს ბედით.

Нет в лесу столько поверток, сколько у бабы уверток.
— Weiberlist — nichts darüber ist.
— Ein Frauenhaar zieht mehr als hundert paar Ochsen.
— დედაკაცმა გაიწია და ცხრა უღელმა ხარმა ვერ შეამაგრაო.
— ქალმა თქვა — ზღვას დავლევო.
— ქალმა თქვა — ზღვას ცეცხლს მოუეციდებო.

Нет дыма без огня.
— Kein Rauch ohne Feuer.
— Wo Rauch ist, da ist auch Feuer.
— უცეცხლოდ კვამლი არ არისო.

Нетом не возьмешь и летом.
— Aus nichts wird nichts.
— არარაისგან წარმოდგების არარაიცა.

Нет пророка в своем отечестве.

- Der Prophet gilt nirgends weniger als in seinem Vaterland.
- შინაურ მღვდელს შენდობა არა აქვსო.

Нет пчелки без жальца.

- Keine Rosen ohne Dornen.
- ვარდი უეკლოდ არავის მოუკრეფია.

Нет розы без шипов.

- Keine Rosen ohne Dornen.
- Wer Rosen pflücken will, darf der Dornen nicht achten.
- ვარდი უეკლოდ არავის მოუკრეფია.

He так страшен черт, как его малюют.

- Es schlägt nicht immer, wenn's donnert.
- Die Hölle ist nicht so heiß, wie man sie macht.
- როგორც ქუხს, ისე არა წვიმს.

He терши, не мявши, не будет калач.

- Es gibt keinen Vorteil ohne Mühe.
- გამრჯელ ხარს ალო არ დააკლდებაო.

He тогда плясать, когда в гроб тесать.

- Tanz vor dem Tode ist nicht in der Mode.
- ორმოცი წლის კაცი რომ ჩონგურის სწავლას დაიწყებს, საიქიოს დაუკრავსო.

He торопись, а назад оглянись.

- Eilen tut nicht gut.
- საქმე სიღინჯით გასინჯე, სიჩქარე გიზამს ზიანსა.

He тот вор, кто крадет, а тот , кто концы прячет.

- Stehler und Hehler sind zwei Diebe.
- ქურდი ისე არ ტყუის, როგორც ნაქურდალის შემნახავიო.

Нет семьи без урода.

- Jedes Dach hat sein Ungemach.
- Unter jedem Dach ein Ach.
- ოჯახი უგონჯოდ არ არისო.
- ოჯახში ერთი მახინჯიც გამოერევაო.

Нет худа без добра.

- Nichts ist so schlecht, es ist zu etwas gut.
- Wo Unglück, ist auch Glück.
- Wo Licht ist, da ist auch Schatten.
- Glück und Unglück wandern auf einem Steg.
- Zu etwas ist ein Unglück immer gut.
- ვის გაუგონია ლხინი უტირალი და ქირი უცინარი.
- ზოგი ქირი მარგებელიაო.

He тычь носа в чужое просо.

- Stecke deinen Löffel nicht in anderer Leute Töpfe.
- შენი სვი და შენი ჭამე, ჩემსას ჯვარი დამიწერე.

He убив медведя, шкуры не продавай.

- Man soll das Fell nicht verkaufen, ehe der Bär gestochen ist.
- Verkaufe die Aale nicht, bevor du sie gefangen hast.
- ნუ დაპირდები ქალბატონს იმ დათვის ტყავს, რომელიც არ მოგიკლავსო.

He ударишь в дудку, не налетит и перепел.

- Wer will haben, der muß graben.
- თუ ლაშქრის შეკრება გინდა, ბუკი უნდა დაუკრაო.

He умел шить золотом, так бей молотом.

- Lernst du wohl, wirst du gebratener Hühner voll, lernst du übel, mußt du mit der Sau zum Kübel.
- სწავლა ცოდნის თესლია, ცოდნა კი — ბედნიერებისაო.

He учи рыбу плавать.

- Willst du Fische schwimmen lehren?
- Wasser schöpft man nicht in ein Sieb.
- გინდ რეგვენისთვის გისწავლებია, გინდ მკვდრისთვის გიწამლებია.

He учась грамоте, в попы не ставят.

- Lerne was, so kannst du was.
- სწავლა ცოდნის თესლია, ცოდნა კი — ბედნიერებისაო.

He учась, и лаптя не сплетешь.

- Früh übt sich, was ein Meister werden soll.
- ძალდი ლეკვობისას გამოიზრდებაო.

Nehvalenninga девушка лучше хваленой.

- Wer ein Ding zuviel lobt, dem traue nicht.
- ნაქებარმა კატამ თავგი ვერ დაიჭირაო.
- ნაქები თავი დამპალ კიტრად არა ღირსო.

He хвались едучи на рать, а хвались едучи с рати.

- Großer Prahler, kleiner Tuer.
- Großer Prahler, schlechter Zahler.
- ტრაბახი ლაჩარი კაცის საქმეაო.

He хвались отцом, хвались молодцом.

- Adel sitzt im Gemüte, nicht im Geblüte.
- Ein gut Gemüt ist besser als ein gut Geblüt.
- თუ კაცი კაცად არ ვარგა, რას არგებს გვარიშვილობა.

- Не худое ремесло, кто умеет сделать и весло.
— Handwerk hat goldenen Boden.
— კაცმა რამდენი რამეც იცი, იმდენი კაცი ხარ.

- Нечего тебе чужих детей качать.
— Was dich nicht brennt, das lösche nicht.
— სხვისი მაზიარებელი, მოკვდა უზიარებელი.

- Ни богу свеча, ни чорту кочерга.
— Das ist weder Fisch noch Fleisch.
— ფუჭი კაკალი არც ყვავს არგია და არც კაცსაო.

- Никто не ведает, как бедный обедает.
— Der Satte weiß nicht, wie dem Hungrigen zumute ist.
— მაძლარს მშიერიც მაძლარი ეგონაო.

- Ни печали без радости, ни радости без печали.
— Keine Freud' ohne Leid.
— Freud muß Leid, Leid muß Freude haben.
— ვის გაუგონია ლხინი უტირალი და ჭირი უცინარი.

- Ни себе не го́ж, ни лю́дям не приго́ж.
— Das ist weder Fisch noch Fleisch.
— არც ღვინოა, არც წყალიო.
— არც თავისთვის უქნია ღმერთს, არც სხვისთვისაო.

- Нищему подать — лишний грех с души снять.
— Armen geben armet nicht.
— Wohltun trägt Zinsen.
— რასაცა გასცემ შენია, რაც არა — დაკარგულია.

Новая метла хорошо метет.

— Neue Besen kehren gut.

— ახალი ცოცხი კარგად გვის, ძველი მოატანს ქვიშასა.

Новых друзей наживай, а старых не теряй!

— Alte Wege und alte Freunde soll man in Ehren halten.

— Die alten Freunde sind die besten.

— ნუ დაკარგავ ძველსა გზასა, ნურცა ძველსა მეგობარსა.

Ночь matka — все гладко.

— Bei Nacht sind alle Katzen grau.

— ბრმა ქათამს ასე ჰგონია, ყველგან ხორბალი ყრიაო.

Ночь темней — вору прибыльней.

— Im Dunkeln ist gut munkeln.

— ქურდს რა უნდა და ბნელი ღამეო.

Ночью все кошки черны.

— Bei Nach sind alle Katzen grau.

— ბრმა ქათამს ასე ჰგონია, ყველგან ხორბალი ყრიაო.

Нужда железо ломает.

— Not bricht Eisen.

— Not lehrt Künste.

— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

Нужда камень долбит.

— Not bricht Eisen.

— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

Нужда крепче закона.

— Not kennt kein Gebot.

— გაჭირვებამ დედოფალთან დამაწვინაო.

Нужда научит кузнеца сапоги точать.

— Not lehrt Künste.

— Not ist die Mutter der Erfindungen.

— Not lehrt alte Weiber springen.

როცა კაცს უჭირს, ნემსის ყუნწში გაეტევა, როცა ულხინს—
სახლის კარიც ვიწროდ ეჩვენებაო.

— გაჭირვება აღმართში აგახტუნებსო.

Нужда стену ломит.

— Not bricht Eisen.

— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

Ныне полковник, завтра покойник.

— Heute oben, morgen unten.

— Heute reich, morgen eine Leich'.

— Heute rot, morgen tot.

— ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.

0

Обжегшись на молоке, дует на воду.

— Begossene Hunde fürchten das Wasser.

— ზურგწამხდარ ცხენსა კაკკაქები ელანდებო.

— შეშინებულმა ძაღლმა სამ დღეს ბუჩქს უყეფაო.

Обычай крепче закона.

— Gewohnheit ist andere Natur.

— Jung gewohnt, alt getan.

— ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო.

О вкусах не спорят.

— Über den Geschmack läßt sich nicht streiten.

— კაცია და გუნებაო.

Одна паршивая овца все стадо испортит.

— Ein räudiges Schaf verdirbt die ganze Herde.

— ერთმა ჭუჭყიანმა ღორმა ასი ღორი გასვარაო.

— ერთმა თაგვმა ცხრა ქვევრი წაბილწაო.

— დიდსა, მაღალსა, ნათელსა მზესა მცირე ღრუბელიც მოაფენს ბნელსა.

Одна ласточка весны не делает.

— Eine Schwalbe macht keinen Sommer.

— ერთი მერცხლის ჭიკჭიკი გაზაფხულს ვერ მოიყვანსო.

Один в поле не воин.

— Ein Mann, kein Mann.

— მარტოხელა კაცი ჭამაშიაც ბრალიაო.

Один и в каше утонет.

— Einer ist keiner.

— მარტოხელა კაცი ჭამაშიაც ბრალიაო.

Один отец прокормит девять детей, нежели девять детей одного отца.

— Eher ernährt ein Vater zehn Kinder, als zehn Kinder einen Vater.

— დედ-მამა შვილისთვის, შვილი კი თავისთვისაო.

Один раз не в счет.

— Einmal ist keinmal.

— ერთი შვილი — ლობეს ჩხირიო.

Один разумный согрешит, да много глупых соблазнит.

— Böses Beispiel verdirbt gute Sitten.

— წაბაძულობით ვაციც დამაკლაო.

Один с сошкой, да семеро с ложкой.

— Viele zum Rat, wenig zur Tat.

— ერთი არის მთოხნელიო, ოცდახუთი მცოხნელიო.

Один сын — не сын, два сына — полсына, три сына —
— сын.

— Ein Kind — kein Kind, zwei Kinder — ein halbes Kind,
drei Kinder — ein Kind.

— ერთი შვილი — არა შვილი, ორი შვილი — ვითომ შვილი,
სამი შვილი — მართლა შვილი.

Одним глазом спи, а другим береги.

— Vorsicht schadet nicht.

— Frau, schau, wem.

— სიფრთხილეს თავი არა სტკივაო.

Одному солнце светит, а другому и месяц не заблеснит.

— Andere Hand, anderes Glück.

— ზოგისა ბამბა ჩხრიალებს, ზოგის კაკალიც არაო.

Одно «нынче» лучше двух «завтра».

— Besser ein dürrer Hab' ich als ein fetter Hätt' ich.

— ღლეჯანდელი კვერცხი მირჩვენია ხვალინდელ ქათამსაო.

Око за око, зуб за зуб.

— Auge um Auge.

— Gleiches mit Gleichem vergelten.

— თვალი თვალის წილ და კბილი კბილის წილ.

Около чего потрешься, того и наберешься.

— Womit man umgeht, das hängt einem an.

— ხარი ხართან რომ დააბა, ან ზნეს იცვლის ან ფერსაო.

Он знает, где раки зимуют.

— Er weiß, wo Barthel den Most holt.

— იცის ამ საქმის ავან-ჩავანი.

Он сам на себе в кнут узлов навязал.

— Wonach sich einer schickt, danach es ihm glückt.

— რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო.

Орел мух не ловит.

— Adler fangen keine Fliegen.

— Der Elefant macht keine Mücken tot.

— სონღული მუმლთა შეპყრობად ფრთასა არ გაშლის ზომითა.

Орел орла плодит, а сова сову родит.

— Jeder zeugt seinesgleichen, Eulen hecken Eulen.

— ყვავის კვერცხისაგან ყვავი დაიჩეკებაო.

Орел орла родит, а сова сову.

— Eulen hecken keine Falken.

— უჯიშოსგან ჯიშიანი არ ნახულა, არ იქნება.

От беды бежал, да в другую попал.

— Aus dem Rauche ins Feuer kommen.

— ვაის გავეყარე, ვუის შევეყარეო.

— ცეცხლიდან გაქცეული წყალში დაიხრჩოო.

От беды не уйти.

— Dem Unglück kann man nicht entgehen.

— Auf des Kahlen Haupt hagelt es am ärgsten.

— უბედურ კაცს ქვა აღმართში დაეწევო.

Отвага половина спасения.

- Allzuklug ist dumm.
- ბევრი ყოყმანი კაცს წაახდენსო.

- От всего вылечишься, кроме смерти.
- Wider den Tod ist kein Kraut gewachsen.
- სიკვდილის მეტს ყველაფერს ეშველებათ.

- От дурной головы ногам тошно.
- Was man nicht im Kopfe hat, muß man in den Beinen haben.
- გლახა თავმა ფეხები შეაწუხათ.
- თავის სიმსუბუქე ფეხების სიმძიმეათ.

- От запада до востока нет человека без порока.
- Wer keinen Fehler hat, muß im Grabe liegen.
- ერთი ალილუია მღვდელსაც შეეშლებათ.

- От лихого человека, хоть полу отрежь да уйди.
- Vom Verräter frißt kein Rabe.
- მოღალატე რომ კალთაზე მოგედოს, ის კალთა მოიჭერიო.

- От малой искры, да большой пожар.
- Feuer fängt vom Funken an.
- ცეცხლის პატარა ნაპერწკალი დიდ ხორას გადასწვავსო.

- От малой искры сыр-бор загорелся.
- Aus einem Funken wird oft ein großes Feuer.
- Kleine Löchlein machen das Schiff voll Wasser.
- დიდთა ხეთა მოერევის, მცირე დასწვავს ნაპერწკალი.
- პატარა თითის ტკივილმა მოკლა კაციო.

От одного порченного яблока целый воз загнивает.

- Ein fauler Apfel macht zehn faule Äpfel.
- ერთი დამპალი ვაშლი ცხრა ვაშლს დააღპობსო.

От одного слова — да на век ссора.

- Geringe Ursache, große Wirkung.
- დიდი ქვეყანა მოუწევას ენასა მამბებღრისასა.

От одного удара дуб не валится.

- Von einem Streiche fällt keine Eiche.
- Auf einem Hieb fällt kein Baum.
- ხე ერთი შემოკვრით არ წაიქცევასო.
- ერთი ფანდით ფალავანი არ დაეცემაო.
- ერთი წიხლის კვრით ციხე არ დაინგრევაო.

От пожара, от потопа, от злой жены — Боже сохрани!

- Drei Dinge treiben den Mann aus dem Hause: Rauch, ein übel Dach und ein böses Weib.
- უმჯობეს არსო ლომ-ვეშაპთანა, ვიდრე ბოროტსა დედაკაცთანა.

От своего рока никто не уйдет.

- Seinem Schicksal kann niemand entgehen.
- განგებასა ვერვინ შეცვლის.
- ბედი ხნავს და ბედი სთესავს, ბედი მოიყვანს ყანასო,

От слова до дела — сто перегонов.

- Von Worten zu Werken ist ein weiter Weg.
- Versprechen und Halten ist zweierlei.
- Wort und Tat sind zweierlei.
- მარწყვი მპირდება გასუქებასა, გული არ ამბობს ასრულებასა.

- თბოლს კვერს ბევრი ჰპირდება, მაგრამ გამომცხოვნი არავინ არისო.
- სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარი.

От смерти нет зелья.

- Wider den Tod ist kein Kraut gewachsen.
- სიკვდილის მეტს ყველაფერს ეშველებაო.

От судьбы не уйдешь.

- Was geschehen soll, das geschieht.
- Seinem Schicksal kann niemand entgehen.
- სადაც არის ბელი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენი.

Оттерпимся и мы люди будем.

- Geduld bringt Huld.
- ნეტავ იმას, ვინც მოითმენს, ვაი იმას, ვინც ვერაო.
- მოითმინე, სულს წმინდავ, მოგესწრება ზიარება.

Отцам копить, а деткам сорить.

- Auf den Sparer folgt der Zehrer.
- ძუნწის ოქრო მემკვიდრესო.

Охоча сорока до находки.

- Fliegende Krähe findet allzeit etwas.
- მაწანწალა მელამ აჯობა მწოლარე დათვისაო.

Ошибка в фальш не ставится.

- Es irrt der Mensch, solange er strebt.
- შეუცდომელი კაცი არ გაჩენილა.

От яблони плод, а от ели — шишка.

- Ein guter Baum bringt gute Frucht.
- კარგმა ოჯახმა კარგი გამომიყვანა და ავმა ავიო.

П

Парочка свинья, да ярочка.

— Auf einem schiefen Topf ein schiefer Deckel.

— ფერი ფერსა, მადლი ღმერთსა.

— რაც აღხანა, ის ჩაღხანაო.

Пастух за чубы, а волки за овец.

— Wenn die Hirten zanken, hat der Wolf gewonnen (es) Spiel.

— ძაღლები წაიხუბნენ, მათხოვარს გაუხარდაო.

Первого дня гость, что золото, другого, что серебро, а третьего, что медь.

— Den ersten Tag ein Gast, den zweiten — eine Last, den dritten—stinkt er fast.

— დილით ოქრო ხარ, სტუმარო, საღამოს ვერცხლად იქცევი, თუ ხანი დაგიგვიანდა, სპილენძად გადაიქცევი.

Первый блин комом.

— Anfang ist kein Meisterstück.

— პირველი ხელი ეშმაკისააო.

— ურიამ თქვა: ღმერთო, ჩემს შვილს პირველად წააგებინეო.

Переобулся из сапога в лапоть.

— Man soll nicht vom Pferde auf den Esel kommen.

— ბელაურიდან ჩამოვხტი, ვირზე შევჯექიო.

Печенные голубки не прилетят до губки.

— Die gebratenen Tauben fliegen einem nicht in den Mund.

— ვინც არ გაირჩებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

Пирогы до того доведут, что и хлеба не дадут.

- Naschen macht leere Taschen.
- ზეცელს თუ აჰყევ, ხეზე გაგიყვანსო.

γ

- Пить до дна — не видать добра.
- Wer allzeit säuft und schlemmt, behält zuletzt kein ganzes Hemd.
- ღვინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაც.

- Плоха вору нажива, где сам хозяин вор.
- Es ist schwer stehlen, wo der Wirt ein Dieb ist.
- ნაბოზარ დედამთილს რძალი არ გაუბოზდებაო.

- Плохое начало — и дело стало.
- Wer's links anfängt, dem geht's links.
- ვინც ცუდად დაიწყო, ის ცუდად დაამთავრებსო.

- Плохо, у одной овечки, да семь пастухов.
- Viele Hirten, übel gehütet.
- ცხრა ძიძის ხელში ბავშვი შიმშილით მოკვდაო.
- ბევრი გამზრდელის ხელში ყმაწვილი დაიჩაგრებაო.

- Плясать с молоды учишь, под старость не научишься.
- Tanz vor dem Tode ist nicht in der Mode.
- ორმოცი წლის კაცი რომ ჩონგურის სწავლას დაიწყებს, მხოლოდ სამარეში მოესწრება დაკვრასო.

- По адресу и ответ.
- Wie die Frage, so die Antwort.
- ქვევრს რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგძახებსო.

- Повадился кувшин по воду ходить, там ему и голову сложить.
- Der Krug geht so lange zum Brunnen, bis er zerbricht.

— კოკა წყლის გზაზე გატყუდბაო.

Погана та девка, что сама себя хвалит.

— Eigenlob stinkt.

— თავის ქება კიტრად არ ღირს, კიტრი კიდეც კაპიკადო.

— ნაქები თავი დამპალ კიტრად არ ღირსო.

Погнался за ломтем, да без кроха остался.

— Wer zuviel haben will, dem wird zu wenig.

— ბევრის მდომი ცოტასაც დაკარგავსო.

— სიხარბემ რა ნახა და — ყველა დაკარგაო.

По горшку и покрышка.

— Jedes Häselein findet sein Gräslein.

— Jeder Hans findet seine Grete.

— Kein Topf so schief, er findet einen Deckel.

— აღხანას ჩაღხანა არ დაეღვეაო.

Подарки любят отдарки.

— Schenken und Wiederschenden erhält die Freundschaft.

— მოსაკითხი თუ ხშირია, მეგობრობის კავშირია.

— ჩუქებას ჩუქება უნდაო.

По делам и награда.

— Wie man's treibt, so geht's.

— რაც მოგივა, აღიაო, ყველა შენი ბრალიაო.

По дереву плод.

— Wie der Baum, so die Birne.

— ხე ნაყოფით იცნობაო.

Подобный подобного любит.

— Gleich sucht gleich, gleich findet sich.

— თხა თხას მისდევს, ცხვარი ცხვარსო.

Подставь только шею, так насыдут.

— Wer sich mischt unter die Kleie, den fressen die Säue.

— ვისაც ზურგს მიუშვერ, ყველა დიდ ქვას დაგაღებსო.

Подстрелянного сокола и ворона носом долбит.

— Den toten Löwen kann jeder Hase am Barte zapfen.

— ლომი დაბერდა და ვირმა წიხლი ჩაჰკრაო.

Поехал за море теленком, воротился бычком.

— Es flog ein Gänschen über den Rhein und kam als Gickgack wieder heim.

— ღორის თავს ხალიჩაზედ სდებდნენ, გორდებოდა და ისევ ლაფში ვარდებოდაო.

Пойти в науку, терпеть и муку.

— Die Wurzeln der Wissenschaft ist bitter, um so süßer ihre Frucht.

— Arbeit hat bittere Wurzel, aber süße Frucht.

— სწავლის ძირი მწარე არის, კენწეროში გატკბილდების.

По капельке — море, по былинке — стог, по зернышку — ворох.

— Aus Hellern werden Taler.

— ცვარი ცვარს ეცა და ზღვად გადაიქცაო.

Полениться, и хлеба лишиться.

— Faul kriegt wenig ins Maul.

— Sei nicht faul, die Krippe kommt nicht zum Gaul.

— ვინც არ გაირჯებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

— ვინც დაიზარაო, არ გაიზარაო.

Полетели за море гуси, прилетели тоже не лебеди.

— Wer weit reist, verändert wohl das Gestirn, aber nicht das Gehirn.

— ყვავმა თქვა: შავ ზღვაზე რომ გადავფრინდები, იქ თოვლივით თეთრ კვერცხს დავდებო, მაგრამ როცა გადავრინდა, იქაც შავი კვერცხი დადო.

По матке и детки.

— Die Natur läßt sich nicht ändern.

— რაც ხეა, ისეთი ნაყოფიაო.

По нужде поп ест и боб.

— In der Not frießt der Teufel Fliegen.

— გაჭირვება მიჩვენე, გაქცევას გიჩვენებო.

Пол-песеньки спела — полдела.

— Guter Anfang ist die halbe Arbeit.

— მოწადინება ნახევარი საქმეაო.

Поневоле конь гужи рвет, коли мочь не берет.

— Alzu straff gespannt, zerspringt der Bogen.

— ლარი რამდენიც მალე გაიჭიმება, იმდენიც მალე გაწყდებაო.

По одежде протягивай ножки.

— Strecke dich nach der Decke.

— Man muß sich also strecken, daß man sich kann decken.

— Wer sich nicht nach der Decke streckt, dem bleiben die Füße unbedeckt.

— ფეხი იქამდე გასჭიმე, სალამდეც საბანი გაგწვედებაო.

Поп в гости, черти на погосте.

— Ist die Katze aus dem Hause, so tanzen die Mäuse.

— ვინც კატას არ გაიჩენს, ის თავებს გაიჩენსო.

- Попово брюхо из семи овчин сшито,
— Pfaffenmagen kann alles vertragen.
— Pfaffen und Hühner werden nimmer satt.
— ხუცესო და ხუთმუცელო, ხუთი ღოჭის გამომცლელი.

- Попу что сноп, что сапог — все одно.
— Pfaffenmagen kann alles vertragen.
— ხუცესო და ხუთმუცელო, ხუთი ღოჭის გამომცლელი.

- Попытка не пытка, а спрос не беда.
— Wer nichts wagt, gewinnt nichts.
— Frisch gewagt ist halb gewonnen.
— ცდა ბედის მონახევრეაო.

- Пора гостям и честь знать.
— Der Gast ist wie der Fischer: bleibt nicht lange frisch.
— დილით ოქრო ხარ სტუმარო, საღამოს ვერცხლად იქცევი, თუ ხანი დაგიგვიანდა, სპილენძად გადაიქცევი.

- По работе плата.
— Wie die Arbeit, so der Lohn.
— ცოტა მოთოხნე, ცოტა მოხოხნე.
— ვინც აიკიდა გოდორი, იმან შექამა კოტორი.

- Поросенька хоть мой, не мой, а он все в грязь лезет.
— Der Frosch geht wieder in den Pfull, und säße er auch auf goldenem Stuhl.
— ღორი ლაფში მოსვრას არ მოიშლის.
— ღორი რამდენიც უნდა ბანო, ისევ ლაფში ჩაწვებაო.
— ღორის თავს ხალიჩაზედ სდებდნენ, გორდებოდა და ისევ ლაფში ვარდებოდაო.

- Порожный колос выше стоит,
— Volle Ähre neigt das Haupt,

Leere Ähren stehen aufrecht.

— ფუყე თავთავი თავს მალა იწევს, სავსე კი მუდამ თავდაბრილია.

Пора ушла, так ум пришел.

— Nach der Tat sind alle klug.

— Die besten Gedanken kommen hinterher.

— ურემი რომ გადაბრუნდება, გზა მერე გამოჩნდებაო.

Порука — мука.

— Bürgen soll man würgen.

— გამშველებელს ყველაზე მეტი მოხვდაო.

По Сеньке шапка.

— Wie der Mann ist, so brät man ihm die Wurst.

— როგორი პაპაც იყავი, ისეთი ტაბლა გიყავიო.

Последний смех лучше первого.

— Wer zuletzt lacht, lacht am besten.

— ვინც ბოლოს გაიცინებს, იგი იცინებსო.

После меня хоть волк траву ешь.

— Nach uns die Sintflut.

— ჩვენს იქით კაცს რომ ტყვია მოხვდეს, ვითომ ფულურო ხეს მოხვედრიანო.

После меня хоть потоп.

— Nach meinem Tod mag die Welt in Flammen aufgehen.

— ჩემს შემდეგ ქვაც ქვაზე აღარ დარჩენილაო.

После меня хоть трава не расти.

— Nach uns die Sintflut.

— ჩემს შემდეგ ქვაც ქვაზე აღარ დარჩენილაო.

После ненастья вѣдро.

— Nach Regen kommt Sonnenschein.

— იანვრის შემდეგ მაისი ღებდაო.

После обеда горчицу (подают).

— Wenn das Kind in den Brunnen gefallen ist, deckt man ihn zu.

— მოლა მოკვდა და საფლავში ფლავი ჩააყარესო.

После трудов сладок покой.

— Nach getaner Arbeit ist gut ruhn.

— საქმე არ ჰქონდეს ხუროსა, დაჯდეს და არახუნოსა.

Поспешись, людей насмешись.

— Eilen tut nicht gut.

— ძალღმა სიჩქარით ბრმა ლეკვები დაყარაო.

— საქმე სიღინჯით გასინჯე, სიჩქარე ვიზამს ზიანსა.

По спросу и ответ.

— Wie man in den Wald ruft, so schallt es wieder.

— ქვევრს რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგძახებსო.

Похвала молодцу — пагуба.

— Wenn man den Topf lobt, zerbricht er.

— ნაქებარმა კატამ თავი ვერ დაიჭიროო.

Почин дороже рубля.

— Wohl angefangen ist halb getan.

— მოწადინება ნახევარი საქმეაო.

По шерсти собаке и кличка.

— Wie der Mann ist, so brät man ihm die Wurst.

— კარგი პაპა იყავიო, კარგი ჭამაც გიყავიო.

Правда дороже золота.

— Wahrheit geht über alles.

— სიმართლე მკვდარს გააცოცლებსო.

Правда на огне не горит, на воде не тонет.

— Recht ist allzeit Recht.

— Die Wahrheit leidet wohl Not, aber nie den Tod.

— Alles vergeht, Wahrheit besteht.

— სიმართლის ნერგი იხარებს, დარგო თუნდ სიპსა ქვაზედა.

Правде нигде нет места.

— Wahrheit findet keine Herberge.

— სიმართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ჰყავდესო.

Правда по миру ходит.

— Wer die Wahrheit spricht, findet nirgends Herberge.

— სიმართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ჰყავდესო.

Правда светлее солнца.

— Wahrheit geht über alles.

— სიმართლე მკვდარს გააცოცლებსო.

Правда — что шило, в мешке не утаишь.

— Wahrheit will an den Tag.

— სიმართლე კაცს არ დაეკარგებაო.

Правду говорить, дружбу терять.

— Wahrheit gebiert Haß und Neid.

— Wer die Wahrheit spricht, schlägt den Freunden ins Gesicht.

— მართლის მთქმელს ბევრი მოძულე ჰყავსო.

Праведна денежка до веку живет.

- Ehrlich währt am längsten.
- პატიოსან კაცს ძილი არ გაუფრთხებიაო.

- Праведная мужа не одолеет нужда.
- Ein reines Gewissen, dein gutes Ruhekitissen.
- პატიოსან კაცს ძილი არ გაუფრთხებიაო.

- Правду говорить — себя досадить.
- Wer die Wahrheit geigt, dem schlägt man die Fiedel an den Kopf.
- მართლის მთქმელს ბევრი მოძულე ჰყავსო.

- Праздность — мать пороков.
- Müßiggang ist der Tugend Untergang.
- Müßiggang ist aller Laster Anfang.
- სიზარმაცე ბოროტების დედააო.

- Привычка вторая натура.
- Jung gewohnt, alt getan.
- Gewohnheit ist andere Natur.
- ჩვეულება რგულზე უმტკიცესიაო.

- Пригонит нужда к поганой луже.
- Hunger macht rohe Bohnen süß.
- არა გწია, ზაქარია, თორემ მკადიც შაქარია.
- მწიერი პურსა აქებდა უმსა და უმარილოსა.

- Придет старость, придет и слабость.
- Alter ist ein schweres Malter.
- Alter kommt mit mancherlei.
- მგელი რომ დაბერდება, ძალები სათრევი გახდებაო.
- სიბერე როსტომსაც მორევიანო.

Приметы в свете часто лгут: не всяки плут, кто видом худ.

— Der Schein trügt.

— კაცი შეხედულებით არ გაისინჯებაო.

При несчастьи и счастье.

— Keine Freud ohne Leid.

— Glück und Unglück wandern auf einem Steg.

— Wo Unglück, ist auch Glück.

— ვის გაუგონია ლხინი უტირალი და ჭირი უცინარი.

Про волка речь, а он навстречь.

— Wenn man den Wolf nennt, kommt er gerennt.

— ძალლი ახსენე და ჯოხი ხელში დაიჭიროეო.

— ძალლი ხსენებაზეო.

Проживем на свете, недолги наши веки.

— Ehe man sich versieht, ist der Tod da.

— Die Welt ist rund und muß sich drehen, was unten war, wird oben stehen.

— წუთისოფელი მოკლეაო.

Пролетела пуля, не вернется, прошла пора, другой не дождешься.

— Wo Wolle ist, da soll man scheren.

— Man muß Pfeifen schneiden, solange man in Rohr sitzt.

— როცა თორნე გაგრილდება, პურს ველარ გამოაცხობსო.

Простор богатому, как щуке в воде.

— Selig sind die Reichen, alles muß ihnen weichen.

— Reiche läßt man gehen, Arme müssen an den Galgen.

— მდიდრის ურემი მთას გადაივლის, ლარიბისა სწორე გზასაც ვერაო.

- Пташке ветка дороже золотой клетки.
 — Hinter dem Gitter schmeckt auch Honig bitter.
 — ჩიტი ოქროს გალიაშიც რომ ჩასვა, მაინც ტყვეაო.

- Птица поет, сама себя продает.
 — Der Schwatzhafte schadet sich selbst.
 — თავემა თხარა, თხარაო, კატა გამოთხარაო.

- Пуганая ворона куста боится.
 — Der Furchtsame sieht überall Gespänster.
 — Begossene Hunde fürchten das Wasser.
 — Beschossener Hase flieht vor jedem Gebüsch.
 — ზურგწამხდარ ცხენსა ზეცაში კაჭკაჭები ელანდებიანო,
 — დაშინებულმა ძაღლმა ცხრა წელიწადს ხეს უყეფა.

- Пуст карман, да синь кафтан.
 — Von außen fix und innen nix.
 — Goldener Kragen, leerer Magen.
 — ზევით ზიზილ-პიპილო და ქვევით ტანი ტიტველიო.

- Пьяному море по колено.
 — Wein macht kühn reden.
 — მთვრალ კაცს ცა ქუდად არ მიაჩნია და დედამიწა ქალამნაღო.

- Пьяные и дети правду говорят.
 — Kinder und Naren sprechen die Wahrheit.
 — ბავშვის პირით სიმართლე ღალადებსო.
 — გიჟი ზოგჯერ მართალსაც იტყვისო.

Р

- Работай до поту, поешь в охоту.
 — Brot kostet Schweiß.
 — ვინც არ გაირჯებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

- Работа огородная, да слава всенародная.
— Arbeit macht das Leben süß.
— შრომა ბედნიერებააო.
— მუშა უფასო მინახავს, მაგრამ უპატიო კი არაო.

- Раз козу на лед свести можно.
— Einen Esel führt man nur einmal aufs Eis.
— ერთ ადგილს თუ ვირი ტალახს ჩაეფლო, მეორედ იქ აღარ გაივლისო.

- Раз солгал, а на век лгуном стал.
— Wer einmal lügt, dem glaubt man nicht, wenn er auch Wahrheit spricht.
— ტყუილის მტკმელს მართალსაც აღარ უჯერებდნენო.

- Раз украл, а все вором стал.
— Wer einmal stiehlt, bleibt immer ein Dieb.
— აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი — ორივე ერთიაო.

- Раз хорошо, а два лучше.
— Doppelt genäht hält gut.
— Doppelt reißt nicht.
— ორი კაცი სოფელიაო,

- Рано пташечка запела, как бы кошка не съела.
— Die Vögel, die zu früh singen, holt die Katze.
— მამალი რომ უდროო დროს ყვირს დაიწყებს, თავს მოსკრიანო.
— დედის წინ გამქცევ კვიცსაო, მგელი გამოჰკრავს კბილსაო.

Ревность, яко ржа; губит сердца.

— Eifersucht Leid mit Eifer sucht.

— ეჭვს ბევრი თვალი აქვსო.

Реже видишь, больше любишь.

— Was selten kommt, kommt wohl.

— სიძევ, რამდენსაც გვიან-გვიან მოხვალ, უფრო შეგვიყვარდებიო.

Ремесло — золотой кормилец.

— Handwerk hat goldenen Boden.

— ვინც შრომობს, ქონება იმას აქვსო.

— კაცმა რამდენი რამეც იცი, იმდენი კაცი ხარო.

Ремесло мать — есть не просит, а само кормит.

— Jegliches Handwerk nährt seinen Mann.

— ვინც შრომობს, ქონება იმას აქვსო.

Речи, как мед, а дела, как полынь.

— Honig im Munde, Galle im Herzen.

— თეთრი კბილი და შავი გულიო.

Ржа железо ест, а печаль сердце.

— Traurigkeit macht Herzleid.

— ჟანგი რკინას ჭამს, დარდი — გულსაო.

Ржаная каша сама себя хвалит.

— Eigenlob stinkt.

— ნაქები თავი დამპალ კიტრად არა ღირსო.

— სვინტრი მოღის, მოიძახის, მე ვარ ყველას წამალიო.

Род да племя близки, а свой рот ближе.

— Zuerst komme ich, dann kommt mein Nächster (dann die anderen).

— ჯერ თავო და თავო, მერე ცოლო და შვილოო.

Рок виноватого найдет.

— Zeit verrät und hängt den Dieb.

— ქურდს რომ კაცმა ყური აღეწოს, დღეში თხუთმეტჯერ მოტყდებაო.

Рубль крепок копейкой.

— Wer den Pfennig nicht ehrt, ist des Talers nicht w

— ვინც პატარა რამეს ვერ დააფასებს, ის ვერც დიდის მიხვდებაო.

Рубят и топоры до поры.

— Es ist keiner so stark, er findet einen Stärkeren.

— მჭობნის მჭობნი არ დაილევაო.

Рукам работа — душе праздник.

— Arbeit macht das Leben süß.

— შრომა ბედნიერებააო.

Рука руку моет.

— Eine Hand wäscht die andere.

— ხელი ხელსა ბანს, ორივე კი პირსაო.

Рыбак рыбака видит издалека.

— Gleich und Gleich gesellt sich gern.

— გული გულს იცნობს და სული სულსაო.

— ამქარი ამქარს იცნობსო.

Рыба с головы воняет.

— Der Fisch fängt am Kopf zu stinken.

— თევზი თავიდან აყროლდებაო.

С

Сама напекла пирожок, сама и кушай.

- Wer den Brei gekocht hat, der esse ihn.
- ძალი ვინც მოკლა, იმანვე გადაათრიოსო.

- Сама себя раба бьет, коли нечисто жнет.
- Wopach sich einer schickt, danach es ihm glücklich.
- რაც მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო.

- Самолюб никому не люб.
- Eigenlieb ist niemand lieb.
- უკულო ამპარტავანი ღმერთსაც სძულს და კაცსაცაო.

- Сам себя не хвали, ни хули.
- Eigenlob stinkt.
- თავის ქება კიტრად არ ღირს, კიტრი კიდევ კაპიკადო.

- Сапог лаптю не брат.
- Der Esel und die Nachtigall haben beid' ungleichen Schall.
- Pferd und Esel lassen sich nicht vor einem Pflug spannen.
- ვირი ჩარბოდა ცხენთანა, მეც ბედაური შენთანა.
- ვინ ერეკლე, ვინ თოროზაანთ თეკლე.
- დაადარე მსხალი პანტას, მალაჩინი მაყალოსა.

- С берега хорошо глядеть на гребцов.
- Am Lande ist gut schiffen.
- Alle wissen guten Rat, nur der nicht, der ihn nötig hat.
- სხვისა სხვამან უკეთ იცის სასარგებლო საუბარი.
- სხვა სხვისა ომში ბრძენიაო.
- მკერეტელთ ომი არ ეძნელებისო.

- С богатым не тягайся, с сильным не борись.
- Mit großen Herren rechten, ist mit zehn Mann fechten.
- დიდ კაცთან პატარა კაცსა როდის გასვლია მართალი.

- С боярами не ешь вишен: костями закидают.
 — Mit großen Herren ist nicht gut Kirschen essen.
 — შენი ბატონი რომ ხიდად გაგედოს, ზედ ნუ გაივლიო.

- Свались только с ног, а за тычками дело не станет.
 — Ist der Baum gefällt, sammelt jeder Holz.
 — ხე რომ წაიქცევა, ცულიანი და უცულო ყველა ზედ მიადგ
 ბაო.

- Сверху мила, а внутри гниль.
 — Goldene Tressen, nichts zu essen.
 — Alles auf und nichts im Leib.
 — ზევით ზიზილ-პიპილო და ქვევით ტანი ტიტველიო.
 — გარედან მტერს უბრძავებს თვალეებს, შიგნიდან მოყვარეს

- Свиные только рыло просунуть и вся пролезет.
 — Gib ihm eine Handbreit, so nimmt er die ganze Elle.
 — ეშმაკს რომ ნეკა მისცე — მთელ ტანს წაიღებსო.

- Свинья и в золотом ошейнике — свинья.
 — Affen bleiben Affen, wenn man sie auch im Sammet kle
 det.
 — Goldener Zaum macht's Pferd nicht besser.
 — ღორს გინდა აღმა დაფხანე, გინდ დაღმა, მაინც ღორია.
 — ოქროს ქალამანი რომ გეცვას, მაინც ქალამანიაო.

- Свинья не знает в апельсинах вкусу.
 — Die Kuh weiß nichts vom Sonntag.
 — ვირმა რა იცის, ხურმა რა ხილიაო.

- Свинья скажет борову, а боров всему городу.
 — Was dreie wissen, erfahren bald dreißig.
 — ორმა თუ იცის, ღორმაც იცისო.

Свинья хрю и поросята хрю.

— Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.

— კვიცა გვარზე ხტისო.

С волками жить, по волчьи выть.

— Mit den Wölfen muß man heulen.

— მგლებში მაცხოვრებელმა დმუილი უნდა იცოდესო.

Свое дитя и горбато, да мило.

— Man hält seine eigenen Gänse für Schwäne.

— Eigen was, wie gut ist das.

— ყვავსაც თავისი ბახალა მოსწონსო.

— მელას თავისი კუდი მოსწონსო.

Свои сухари лучше чужих пирогов.

— Besser eignes Brot als fremder Braten.

— სხვის ბედაურს შენი ჯაგლაგი გერჩივნოსო.

Свой глаз — алмаз.

— Wer sich auf andere verläßt, der ist verlassen genug.

— ნუ ერწმუნები შენს ღვიძლსა ძმასა, ერწმუნე მხოლოდ შენს ელამ თვალსა.

Свой своего ищет. Масть к масти подбирается.

— Gleich sucht sich, gleich findet sich.

— თხა თხას მისდევს, ცხვარი ცხვარსო.

Свой своему поневоле брат.

— Gleich und gleich gesellt sich gern.

— გული გულს იცნობს და სული სულსაო.

— ამქარი ამქარს იცნობსო.

Своя воля, своя доля.

— Jeder ist seines Glückes Schmied.

— ყველა თავის ბედის მკერავიაო.

Своя рогожка чужой рожки дороже.

— Jeder liebt das Seine.

— ყველა თავის ნაბადს აქებდაო.

Своя рубашка ближе к телу.

— Das Hemd ist mir näher als der Rock.

— კუჭი ძმაზე ახლოაო.

Своя хатка — родная matka.

— Mein Nest ist das best'.

— ჩიტმაც თავისი ბუდე იცისო.

С висока полета вскружится голова.

— Hochmut kommt vor dem Fall.

— ჭიანჭველას რომ ფრთები გამოუვსა, ღმერთიც მაშინ გაუწყრებაო (აფრინდება და კალია შექამსო).

С голоду Малашке и алашка всласть (в честь).

— Hunger macht rohe Bohnen süß.

— არა გშია, ზაქარია, თორემ მჭადიც შაქარია.

— მშიერი პურსა აქებდა უმსა და უმარილოსა.

Сделайся только овцой, а волки будут.

— Wer sich mischt unter die Kleie, den fressen die Säue

— ვისაც ზურგს მიუშვევ, ყველა დიდ ქვას დაგადებსო.

Сегодня венчался, завтра скончался.

— Heute rot, morgen tot.

— ერთი დრო არავის შერჩენიაო.

Сегодня в порфире, а завтра в могиле.

— Heute stark, morgen im Sarg.

— არც შენ შეგრჩება ერთი დრო, დაიცა, გიწვევს სიბერე.

Сегодня живой, завтра святой.

— Heute reich, morgen eine Leich.

— ერთი დრო არავის შერჩენიაო.

Сегодня мне, завтра тебе.

— Heute mir, morgen dir.

— ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.

Сегодня полковник, завтра покойник.

— Heute oben, morgen unten.

— ერთი დრო არავის შერჩენიაო.

— ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.

Сегодняшней работы на завтра не покидай.

— Was du heute kannst besorgen, das verschiebe nicht auf morgen.

— Das Heute soll dem Morgen nichts borgen.

— გადადებული საქმე ეშმაკისაო.

Семь раз отмерь, один раз отрежь.

— Besser zweimal fragen, als einmal irgehenen.

— ათჯერ გაზომე და ერთხელ გასკერიო.

— შვიდჯერ თვალი გადაავლე, ერთხელ ხმალი გადაავლე.

Сердце сердце чует.

— Gleich sucht sich, gleich findet sich.

— გული გულს იცნობს და სული სულსაო.

— მუნიანი ცხენი მუნიან ცხენს მოსძებნისო.

Съешь и ржаного, как нет никакого.

- Hunger macht rohe Bohnen süß.
- მშიერი პურსა აქებდა, უმსა და უმარილოსა.
- შიმშილმა ხმელი არ იცის და სიცივემ ძველიო.

Сиденьем города берут.

- Geduld überwindet alles.
- Mit Harren und Hoffen hat's mancher getroffen.
- მოთმინება და შრომა ყველაფერს გაადვილებს.
- მოთმინებით ბევრ რამეს გააკეთებო.

Сила силу ломит.

- Der Stärkste hat Recht.
- Eine Hitze vertreibt die andere.
- რკინა რკინით დაიჭრება, კაცი — კაცითაო.
- ძალა აღმართსა ხნავსო.

Скажи, с кем ты знаком, и я скажу, кто ты таков.

- Sage mir, mit wem du umgehst, und ich sage dir, wer du bist.
- თუ კაცის ცნობა გინდა, ჯერ იმისი მეგობრები იკითხოო.

С кем мир да лад, тот мил и брат.

- Ein guter Freund ist mehr wert, als hundert Verwandten.
- კარგი ამხანაგობა კარგი ძმობის ღარიოა.

С кем поведешься, от него и наберешься.

- Womit man umgeht, das hängt einem an.
- ხარი ხართან რომ დააბა, ან ზნეს იცვლის ან ფერსაო.

С кем поживешь, у того и переймешь.

- Bei Wölfen und Eulen lernt man heulen.
- ხარი ხართან რომ დააბა, ან ზნეს იცვლის ან ფერსაო,

С кем хлеб-соль водишь, на того и походишь.

— Sage mir, mit wem du umgehst, und ich sage dir, wer du bist.

— თუ კაცის ცნობა გინდა, ჯერ იმისი მეგობრები იკითხეო.

Сколько волка не корми, он все в лес глядит.

— Der Fuchs ändert den Balg und bleibt ein Schalk.

— მგლის თავზე სახარებას კითხულობდნენ, მგელი მგლობას არ იშლიდაო.

Сколько вор не ворует, а тюрьмы не мишует.

— Strafe um Sünde bleibt nicht aus.

— დასასჯელსა — სასჯელი, სახარკოსა — ხარკიო.

Сколько не жить, а смерти не отбыть.

— Wider den Tod ist kein Kraut gewachsen.

— სიკვდილის მეტს ყველაფერს ეშველებაო.

Сколько воду не пить, а пьяну не быть.

— Den Schnee im Ofen backen.

— წყალი ნაყო, ნაყო, ისევ წყალი იქნებაო. —

Скоро слово сказывается, да не скоро дело делается.

— Es ist nicht so leicht getan, wie gesagt.

— სატყვა ადვილია, საქმე კი ძნელი.

Скоро поедешь, не скоро доседешь.

— Blinder Eifer schadet nur.

— მოჩქარეს მოუგვიანდესო.

— მოჩქარეს შვილი ბრუციანი ეყოლაო.

— მოჩქარეს ღელა ტირის, მოგვიანესი იცინის.

Скоро пойдешь, ногу ушибешь.

— Eile brach den Hals.

— Die Eile ist vom Teufel, die Ruhe vom Gott.

— თქმულა: სიწყნარე გმობილი სჯობს სიჩქარესა ქებულსა.

— ვინც მალე ქრის, ის დიდხანს ნანობსო.

Скорый поспех, людям на смех.

— Eilen tut nicht gut.

— ძალმა სიჩქარით ბრმა ლეკვები დაყარაო.

Скупой из блохи голенища кроит.

— Der Geizige möchte die Laus um den Balg schinden.

— რწყილს ტყავს გახდის, რუმბად იხმარსო.

Скупой, что бездонная кадка, ничем не наполнишь.

— Des Geizes Schlund ist ohne Grund.

— ხარბი კაცის თვალს მიწის მეტი ვერა გააძღებს რაო.

Скупые умирают, а детки сундуки отпирают.

— Auf den Sparrer folgt der Zehrer.

— ძუნწის ოქრო მემკვიდრესო.

Сладко естся, мало спится.

— Viel Essen, viel Krankheit.

— დიდმა ჭამამ კაცი მოკლა, პატარამ მოარჩინაო.

— ბევრის მჭამელმა ცოტაც ველარ ჭამაო.

Слепой курице все пшеница.

— Bei Nacht sind alle Katzen grau.

— ბრმა ქათამს ასე ჰგონია, ყველგან ხორბალი ყრიაო.

Слепой слепого ведет, а оба зги не видят.

— Wenn der Blinde den Lahmen führt.

— მკვდარი მკვდარს აეკიდა — სამარემდის მიმიტანეო.

Слова бархатные, а дела ежовые.

— Hüte dich vor den Katzen, die vorne locken und hinten kratzen.

— პირში მაქებელი ეშმაკის მოციქულიაო.

Слово, что воробей, вылетит, не поймашь.

— Ein Wort, das dir entfliegen, fängst du nicht mehr ein.

— ისარი და პირის სიტყვა, განატყორცნი, არ დაბრუნდებაო.

Слон родился, слон и есть.

— Als Esel geboren, als Esel gestorben.

— Ein Esel bleibt ein Esel, und käm' er nach Rom.

— ვირი ვირად დარჩებაო.

— იერუსალიმს ვირი თოფჩით გაგზავნეს და თოფჩითვე დაბრუნდაო.

Слоны трутся, меж собой комаров давят.

— Wenn die Herren sich raufen, müssen die Bauern Haare lassen.

— აქლემები წაიკიდნენ, კოზაკი შუაში გაქყლიტესო.

Слышал звон, да не знает, откуда он.

— Er hat läuten gehört, weiß aber nicht, wo die Glocken hängen.

— გაუგონიათ აღია მოკვდაო, მაგრამ ის კი აღარ იციან, თავი საითა აქესო.

Смеется тот, кто последний смеется.

— Wer zuletzt lacht, lacht am besten.

— ვინც ბოლოს გაიცინებს, იგი იცინებსო.

Смерть всех поравняет.

- Der Tod macht alles gleich, er frißt arm und reich.
- კაბდომ იცის სამართალი: მაღალ-დაბალს გაასწორებს.
- ვერ დაიჭირავს სიკვდილსა გზა ვიწრო, ვერცა კლდოვანი, მისგან ყოველი გასწორდეს, სუსტი და ძალგულოვანი.

Смерть не разбирает чина, а ведет равно и крестьянина и дворянина.

- Der Tod, der klopft bei allen an, beim Kaiser und beim Bettelman.
- ეს ისეთი აქლემია, რომ ყველას კარზე დაიჩოქებს.

Сметану любить, корову кормить.

- Es gibt keinen Vorteil ohne Mühe.
- გამრჯელ ხარსა ალო არ მოაკლდებაო.

Смирнее — прибыльнее.

- Weichen ist besser als Zanken.
- ჩათრევას ჩაყოლა სჯობიანო.

Сначала думай, а под конец делай.

- Erst besinn's dann beginn's.
- Erst wäg's, dann wag's, erst denk's, dann sag's.
- ჯერ ფონს იკითხავენ, მერე წყალში შევლენო.
- ჭიში იკითხე, ცხენი იყიდეო.

Собака лает, а бары едут.

- Was ein Esel von mir spricht, das achte ich nicht.
- ვირისგან წიხლი არ უნდა გეწყინოსო.

Собака лает, ветер носит.

- Was kümmert es den Mond, daß die Hunde bellen.
- ძალლი ყეფს, ქარავანი მიდის.

- Собака на сене ни сама не кушает, ни другим не дает.
— Er liegt auf seinem Geld wie der Hund auf dem Heu.
— ავი ძაღლი არც თვითონ კამს, არც სხვას აკმევს.

- С ободранного шкуру сдирают.
— Den Nackten kann man nicht ausziehen.
— უპერანგოს გულზე საკინძს აგლეჯდნენო.
— შიშველი ასმა კაცმა ძარცვა, ძარცვა და მინც ვერ გაძარცვაო.

- Сова не родит сокола.
— Die Eule heckt keinen Falken.
— Es heckt keine Taube einen Adler.
— ბუზი ფასკუნჯის აღგილს ვერ დაიქერს.
— არა მჯერა, რომ ქრიკინამ კვერცხი დადოს არწივისა.

- Совість без зубів, да загрызет.
— Ein böses Gewissen hat Wolfszähne.
— სინდისს კბილები არა აქვს, მაგრამ კბენა კი იცისო.

- Совість с молотком: и постукивает и наступивает.
— Das Gewissen ist des Menschen Schuldbuch.
— სინდისი კომბალზე უარესიაო.

- Солжешь сегодня — не поверят и завтра.
— Wer einmal lügt, dem glaubt man nicht, wenn er auch Wahrheit spricht.
— ტყუილის მთქმელს მართალსაც აღარ უჯერებდნენო.

- Сорок недель хоть кого на чистую воду выведут.
— Es kommt alles an den Tag, was unterm Schnee verborgen lag.
— შუბი ხალთაში არ დაიმალებაო.

Сосед спать не дает: хорошо живет.

— Wer neidet, der leidet.

— ვისაც სხვისი ბედნიერება უშურს, ვერც თავისას მოესწრებაო.

Со слов пошрины не берут.

— Gedanken sind zollfrei.

— ენას ძვალი არა აქვს, სიტყვას ბაჟი არა აქვსო.

Спереди лижет, а сзади царапает.

— Hüte dich vor den Katzen, die vorne locken und hinten kratzen.

— Wer mich lobt in Präsenz und schilt in Absenz, den hol die Pestilenz.

— მტერი მოყვრულად მოსული მტერზედაც უარესია.

— პირში მაქებელი ეშმაკის მოციქულიაო.

С поклоу голова не заболит.

— Hut in der Hand hilft durchs ganze Land.

— Mit dem Hut in der Hand kommt man durchs ganze Land.

— თავმდაბლობამ ცა მოდრიკაო.

Спрос все укажет.

— Durch Fragen wird man klug.

— Mit Fragen kommt man durch die Welt.

— კითხვა აუგი როდია.

— კითხვა-კითხვით კაცი ისპაჰანს მივაო.

Спроси у гуся, не зябнут ли его ноги.

— Der Schmied ist die Funken gewöhnt.

— მესტვირეს ცოლსა ჰკითხეს: უშუპარი იციო — ჩემს დღეში მაგის მეტი რაღა გამიკეთებია მე დაღონებულსაო.

С сильным не борись, с богатым не тягайся.

— Dem Stärkeren sollst du weichen, halt dich an deinesgleichen.

— სადაც არა სჯობს, გაცლა სჯობს კარგისა მამაცისაგან.

— კამეჩის მოჭიდავე ხარს რქები არ შერჩებაო.

Ссора до добра не доведет.

— Mit Zank und Streit kommt man nicht weit.

— Zank bringt Stank.

— ჩხუბს თავლაფიანობა მოსდევსო.

Стали щуке грозить, хотят щуку в озере утопить.

— Den Krebs straft man nicht mit Ersäufen.

— ორაგული წყალში გადააგდესო.

Станешь ленивья, будешь с сумой волочиться.

— Fleiß bringt Brot, Faulheit Not.

— მუშას საჭმელი, არამუშას — არაფერი.

Старая крыса ловушку обходит.

— Alte Krähen sind schwer zu fangen.

— ღაგეშილი ჩიტი ბადეში არ მოხვდებაო.

Старая любовь долго помнится.

— Alte Liebe rostet nicht.

— სიყვარული ისა სჯობს, რაც ძველია.

Стар козел, да крепки рога.

— Alte Böcke haben steife Hörner.

— ბებერი ხარის რქანიც კი ეწევიანო.

Старая любовь не ржавеет.

— Alte Liebe rostet nicht.

— სიყვარული ისა სჯობს, რაც ძველია.

- Старого воробья на мякине не поймаешь.
— Alte Krähen sind schwer zu fangen.
— დაგეშილი ჩიტი ბადეში არ მოხვდებაო.

- Старое дерево скрипит, да не ломится.
— Der Baum, der oft knarrt, bricht nicht so leicht.
— კრუსუნა დედაბერმა ქვეყანა ამოიჭამაო.

- Старость не радость.
— Alter ist ein schweres Malter.
— Das Alter ist eine schwere Last.
— სიბერე როსტომსაც კი მორევიაო.
— როსტომ თქვა: სიბერეა ციხითა სიტყვა სათქმელად გაჭირდა, ჯაჭვის პერანგი გავცვიითე, ახლა ალებაც გაჭირდა.

- Стар стал, ум кончал.
— Alter schützt vor Torheit nicht.
— სიბერეს სირეგვენემლე მიჰყავს ადამიანიო.

- Старую собаку трудно к цепи приучить.
— Alte Bäume lassen sich nicht beugen.
— წყნელი სანამ წვრილია, მოგრიხე, გაიზრდება — აღარ მოიგრიხება.

- Старших и в орде почитают.
— Das Alter soll man ehren.
— ვინც მოხუცებულს დასცინის, ის თავის თავს დასცინისო.

- Старый что стареет, то дурнеет.
— Alt wird man wohl, wer aber klug?
— Alter macht zwar immer weiß, aber nicht immer weise.
— ბერიკაცი ბერდებოდა, ცხენს უკულმა შეჭდებოდა.

Стерпится, слюбится.

— Die warten kann, kriegt auch einen Mann.

— ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.

Стоячая вода плеснеет.

— Gebrauchter Pflug blinkt, stehend Wasser stinkt.

— წყალი რომ დაგუბდება, აყროლდებაო.

Страшно дело по начину.

— Aller Anfang ist schwer.

— ვარდი უეკლოდ არავის მოუკრეფია.

Суета сует и все суета.

— Es ist alles eitel.

— ამაო ამაოებათა და ყოველივე ამაო.

Сухая ложка рот дерет.

— Wer gut schmiert, gut fährt.

— ცარიელმა თითმა ხახა გამომხსლიხა.

Счастье с несчастьем на одних саиях ездят.

— Glück und Unglück wandern auf einem Steg.

— ვის გაუგონია ლხინი უტირალი და კირი უცინარი.

Счастье ходит, на клад набредет, а несчастный пойдет, и гриба не найдет.

— Glück läuft dem einen ins Haus, dem andern heraus.

— ზოგი ცხოვრობდა ბედითა, ზოგი ვერც მომკირნებითა.

С чем пришел, тем и ушел.

— Darnach der Mann geraten, wird ihm die Wurst gebraten.

— როგორც მოხვალ სვინაო, ისე წახვალ შინაო.

Сыт поросенок, каши не ест.

- Wenn die Maus satt ist, schmeckt das Mehl bitter.
- არა გშია, ზაქარია, თორემ მკადიც შაქარია.

Сытый голодного не понимает.

- Andere nach seiner Elle messen.
- მაძლარს მშიერიც მაძლარი ეგონაო.

Сытых глаз на свете нет.

- Das Auge sieht sich nimmer satt.
- კაცის თვალი ხარბიაო.

T

Та и молочная корова, которую волк съел.

- Den Wert verloren Güter wiegen wir allzeit mit doppeltem Gewichte ab.
- დაკარგული ძროხა ცხრა ლიტრას იწველიდაო, დაუკარგავი ერთ ჩარექსაც არაო.

Та и пала, что больше молока давала.

- Den Wert verloren Güter wiegen wir allzeit mit doppeltem Gewichte ab.
- დაკარგული ძროხა ცხრა ლიტრას იწველიდაო, დაუკარგავი ერთ ჩარექსაც არაო.

Так и быть, с волками быть.

- Mit den Wölfen muß man heulen.
- Wer unter Wölfen ist, muß heulen.
- მგლებში მაცხოვრებელმა ღმუილი უნდა იცოდესო.

Тебе тою же монетой заплатят.

- Mit der Münze, womit du zahlst, zahlt man dir auch.

- რაც თხამ უყუ თრიმლის ხესა, ის თრიმლის ხემ — თხის ტყავსაო.
- რასაც გაასესხებ, იმასვე ჩაისესხებო.

Темная ночь вору родная мать.

- Im Dunkeln ist gut munkeln.
- ქურდს რა უნდა და ბნელი ღამეო.

Терпение и труд все перетрут.

- Müh' und Fleiß bricht alles Eis.
- Geduld überwindet alles.
- იცოდე, გარჯას არა აქვს, ვით ზღვასა, ახლო კიდენი.
- მოთმინებით ბევრ რამეს გააკეთებო.

Терпение принесет спасение.

- Geduld bringt Huld.
- მოთმინებითა შენითა მოიპოვე სული შენიო.
- მოითმინე, სულს წმინდავ, მოგესწრება ზიარება.

Терпи казак, атаманом будешь.

- Wer aushält, bleibt Sieger.
- Die warten kann, kriegt auch 'nen Mann.
- ვინც მოითმენს, ის მოიგებსო.
- ვინც მოითმინა, მან მოიღზინაო.

Тише едешь, дальше будешь.

- Wer langsam kommt, kommt gut.
- Wer Eile hat, der gehe langsam.
- შორი გზა მოიარე და შინ მშვიდობით მიდიო.
- აჩქარებითა სოფელი არავის მოუჭამია.

Товар следует показывать лицом.

- Man muß die Katze nicht im Sack kaufen.
- თევზი წყალში არ დაფასდებაო.

То пусто, то густо.

— Heute zechen, morgen nichts zu brechen.

— ხან სულ არაო, ხან სულ ვარხალაო.

Торопится жить, скоро умереть.

— Eile brach den Hals.

— Eile macht oft heulen.

— ვინც მალე ქრის, ის დიდხანს ნანობსო.

Тот здоровья не ценит, кто болен не бывал.

— Den Brunnen schätzt man erst, wenn er versiegt ist.

— თუ წყვლიადი არ გინახავს, ფასს ვერ დასდებ სინათლესო.

Тот и сыщет, кто ищет.

— Wer da sucht, der findet.

— ეძიებლე და ჰპოვებდო.

Трудовая денежка всегда тверда.

— Selbst getan ist gul getan.

— დათვმა თქვა: რასაც ჩემი ტორი ვერ მოვავლე, გემო ვერ ჩავატანო.

Тяжело грехи носить.

— Die Sünde büßt sich selbst.

— ცოდო შვილიშვილამდო.

У

У бабы волос долот, да ум короток.

— Frauen haben lange Kleider und kurzen Mut.

— ქალს თმა გრძელი აქვს, ჰკუა კი მოკლეო.

- У брюха нет ни ушей, ни уха.
— Einem hungrigen Magen ist schlecht predigen.
— Der hungrige Bauch hat keine Ohren.
— შიმშილმა სანუკვარი არ იცის და ძილმა — სასთუმალიო.

- Убытки ум дают.
— Durch Schaden wird man klug.
— ზოგჯერ შარც ხეირად იქცევაო.

- У всякого барона своя фантазия.
— Jeder hat seinen Splitter.
— ყველა თავისებურად გიქდებაო.

- У всякого обычай свой.
— Ein jeder hat seine Art.
— ყველა ფრინველი ხეზე ზის, მწყერი მიწაზე გოგდება.
— ყველამ ღმერთა ახსენა, ლომმა კი არაო.

- У всякого Павла своя правда.
— Was Hans für wahr hält, ist dem Franz kein Bargeld.
— ერთი გწყევლის, ერთი გლოცავს, ერთი თვალში ნაცარს გაყრის.

- У всякой Пашки свои замашки.
— So viel Köpfe, so viele Sinne.
— Ein jeder hat seine Art.
— ყველა თავისებურად გიქდებაო.

- Уговор лучше денег.
— Vorrede spart Nachrede.
— Abgeredet von der Zeit, bringt nachher keinen Streit.
— ხენაში პირობა ჯობს მკაში პირობასო.
— გაუსინჯავთა საქმეთა ბოლოს შეექმნას ზღვევანი.

Узнать паву по перьям.

— An den Federn erkennt man den Vogel.

— ჩიტი ფრთითაო, ქალი თმითაო.

У кого совесть чиста, у того подушка под головой не вертится.

— Ein reines Gewissen, ein gutes Ruhekissen.

— პატოსან კაცს ძილი არ გაუკრთებაო.

У кого свербит, тот и чешись.

— Wen's juckt, der kratze sich.

— ვისაც წიწკაკა უჭამია, პირიც იმას ეწვისო.

У ленивой пряжи и про себя нет рубахи.

— Faulheit lohnt mit Armut.

— სიზარმაცე სიღარიბის გასაღებიაო.

Ума ложкою не выпьешь.

— Verstand läßt sich nicht eintrichten.

— ჭკუა უხმარ არს ბრიყვთათვის, ჭკვა ცოდნით მოიხმარების.

Умеренность — мать здоровья.

— Zu satt macht malt.

— მეტისმეტი — თავში რეტი.

— მეტი სიტყვა თავსა სტკენს, მეტი ჭამა — კუჭსაო.

Умный с полслова речь понимает.

— Ein Wort ist für einen Weisen mehr, als eine ganze Predigt für einen Narren.

— Zarte Ohren — halbes Wort.

— კარგ მთქმელს კარგი გამგონე უნდაო.

Ум разумом крепок.

- Die Vernunft muß herrschen.
- ჰკუამ მოჰამა სოფელი, ვერც ხმალმა ამოღებულმა.

Ум хорошо, а два лучше.

- Vier Augen sehen mehr als zwei.
- ორი კაცი რომ გეტყვის მთვრალი ხარო, უნდა დაიჭეოო.

У плохого мастера, такова и пила.

- Fauler Arbeiter ist jeder Hammer zu schwer.
- Dem schlechten Arbeiter ist jedes Beil zu schwer.
- Schlechter Arbeiter wird nie gutes Gerät finden.
- ზარმაც კაცს თავისი ხელ-ფეხი ნათხოვარი ჰგონიაო.

У семи нянек дитя без глазу.

- Viele Hirten, übel gehütet.
- ორ ძიძას შუა ბავშვი დაიხრჩოო.
- ბევრი გამზრდელის ხელშია ყმაწვილი დაიჩაგრებაო.

У Сидора обычай, у Карпа другой.

- So mancher Mensch, so manche Weise.
- კაცია და გუნებაო.

У страха глаза велики.

- Die Furcht hat tausend Augen.
- თავება თქვა: კატაზე ძლიერი ნადირი არ მოიპოვებაო.
- დაშინებულმა ძალმა ცხრა წელიწადს ხეს უყეფაო.

Утайщик тот же вор.

- Stehler und Hehler sind zwei Diebe.
- ქურდი ისე არ ტყუის, როგორც ნაქურდალის შემნახაეიო.

Утопающий и за соломинку хватается.

- Der Ertrinkende greift nach einem Strohalm.
- წყალწაღებული ხავსს ეჭიდებაო.

- Утро вечера мудренее.
— Guter Rat kommt über Nacht.
— დილა საღამოზე ბრძენიაო.

- Ученье красота, а неученье сухота.
— Lerne was, so kannst du was.
— სწავლა ცოდნის თესლია, ცოდნა კი ბედნიერებისაო.

- Ученье — свет, неученье — тьма.
— Wissen ist Macht.
— ცოდნას ფულზედაც დიდი ბაზარი აქვს, ხმალზედაც უფრო
ჭრის და ზარბაზანზედაც უფრო ძლიერიაო.

Ф

- Фетинья стара, да Федоту мила.
— Jeder hat das seine Lieb.
— ყვესაც თავისი ბახალა მოსწონსო.

Х

- Хвали жизнь при смерти, а день вечером.
— Man soll den Tag nicht vor dem Abend loben.
— ფონი გასაეალს დალოცეო.
— როცა მარტი წინ გიღვეს, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძა-
გებო.

- Хвастливо слово гнило.
— Großer Prahler, schlechter Zahler.
— ტრაბახი ლაჩარი კაცის საქმეაო.

- Хмель шумит, ум молчит.
— Ist der Wein im Manne, ist der Verstand in der Kanne.
— Wo Wein geht ein, geht Witz aus.

- ღვინო გართმევს გონებასაც და ქონებასაც.
- გამარჯობა, არაყო! — მშვიდობით მაშ, კკუაო!

Хороша ручка, да не хороши ручки.

- Wenn der Schreiber nichts taugt, ist die Feder schuld.
- ბატონი ცხენზე ვერ შეჯდა — მეჯინიბეს უწყრებოდაო.

Хорошего понемножку.

- Viel und gut sind selten beisammen.
- Des Guten soll man nicht zuviel tun.
- მეტისმეტმა სიწმინდებმა საბერძნეთი დააქციაო.
- ბევრი რად უნდა დედასა, ერთი სჯობს სახელოვანი.

Хорошему все хорошо.

- Dem Guten ist alles gut.
- კაიკაცობა კაცს არ წაახდენსო.

Хорошо дешево не бывает.

- Billig Gut ist nie gut.
- იაფ ხორცს კარგი წვენი არ დაუდგებაო.

Хорош цветок, да остер шипок.

- Es ist nichts ohne Mühe.
- Keine Rosen ohne Dornen.
- ვარდი უეკლოდ არავის მოუკრეთია.

Хоть без одежды, но не без надежды.

- In Hoffnung schweben, macht süß das Leben.
- იმედიანი შიმშილიც კარგია.

Хоть денег ни гроша, зато слава хороша.

- Ein guter Name ist besser als Silber und Gold.
- სახელი სჯობს ქონებასა და უფლება — მონებასა.

- Хотя дитя криво, да матери мило.
 — Man hält seine eigenen Gänse für Schwäne.
 — Es ist keine Eule, sie schwört, sie habe die schönsten Jungen.
 — ყვაესაც თავისი ბახალა მოსწონსო.

- Хоть его святи, не святи, а он все в болото лезет.
 — Der Frosch geht wieder in den Pfuhl, und säße er auch auf goldenem Stuhl.
 — ღორი რამდენიც უნდა ბანო, ისევ ლაფში ჩაწვებაო.
 — ბაყაყი ხალიჩაზე დააბრძანეს, ისკუპა და ისევ გუბეში ჩახტაო.

- Хоть не скоро, только бы споро.
 — Gut Ding will Weile haben.
 — Die Eile ist vom Teufel, die Ruhe von Gott.
 — თქმულა: სიწყნარე გმობილი სჯობს სიჩქარესა ქებულსა.
 — მოსავალს მოცდა უნდაო.

- Хочется пирог съесть, да не хочется в подполье (подвал) лезть.
 — Das Pferd will wohl den Hafer, aber nicht den Sattel.
 — თუ კაცმა არ გაიფხაკუნა, ისე ვერ იცხოვრებსო.
 — ვინც არ გაირჯებაო, პურსაც ვერ მიწვდებაო.

- Хочется есть калачи, так не сиди на печи.
 — Wer will haben, der muß graben.
 — Fleißige Hand erwirbt, faule Hand verdirbt.
 — მუშას საკმელი, არა მუშას არაფერი.
 — თუ ლაშქრის შეკრება გინდა, ბუკი უნდა დაუკრაო.

- Худое споро, не сживешь скоро.
 — Unkraut vergeht nicht.
 — ავი გვარისგან იმედი ნუ გაქვს კეთილის ყოფისა.

- Худо овцам, где волк в пастухах.
 — Man muß den Bock nicht zum Gärtner machen.
 — მგელი და მწყემსად — სად არის წესად?

Ц

- Цыплят по осени считают.
 — Lobe den Flachs nicht, bevor das Leinen gewoben ist.
 — Man soll den Tag nicht vor dem Abend loben.
 — წიწილებს შემოდგომაზე დაითვლიანო.
 — ფონი გასაჯალს დალოცეო.
 — როცა მარტი წინ გიღვეს, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.

Ч

- Часом опоздал, годом не наверстаешь.
 — Was man von der Minute ausgeschlagen, gibt keine Ewigkeit zurück.
 — ერთ დღეს მიტოვებული საქმე ორმოც დღეს გადავიდაო.

- Часом с квасом, а порою с водою.
 — Heute Kaufmann, morgen Bettelmann.
 — ასე ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო.

- Чаще счет, и крепче дружба.
 — Richtige Rechnung macht gute Freundschaft.
 — ძმამ ძმას ანგარიში უყო და ისევ ძმები იყვნენო.

- Чего глаза не видят, того сердце не бредит.
 — Was die Augen sehen, glaubt das Herz.
 — Was das Auge nicht sieht, bekümmert das Herz nicht.
 — რაც არ უნდა მინდისაო, ყურში მძიმედ მისდისაო.

Чего желаешь, о том мечтаешь.

- Was man wünscht, das glaubt man gern.
- მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდაო.

Чего не знаю, того не вспоминаю.

- Was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß.
- რისი ცნობაც არ იყო, მისი ფასიც არ იყო.

Чего себе не хочешь, того другому не твори.

- Wer andere schimpft, den schimpfen auch andere.
- სხვას ნუ მიაგებ საქმნელსა, შენგან არმოსაწონარსა.
- ნუ დასცინი სხვასაო, გადაგხდება თავსაო.

Чей хлеб ем, того и песенку пою.

- Wes Brot ich esse, des Lied ich singe.
- ვის პურსაც სჭამდე იმისვე ხმალი მოიქნეო.

Чей черед, тот и берет.

- Wer zuerst kommt, mahlt zuerst.
- წისქვილი ჯერით ფქვავსო.

— Чем корить, лучше не кормить.

- Trocken Brot mit Freuden ist besser, als Gebratenes mit Kummer.

— სჯობს უჭმელობით სიკვდილი, საყვედურითა ჭამასა.

Человек предполагает, а Бог располагает.

- Der Mensch denkt, und Gott lenkt.
- კაცი ბჭობდა, ღმერთი იციზნოდაო.

Человек ходит, Бог водит.

- Der Mensch denkt, und Gott lenkt.
- კაცი ბჭობდა, ღმერთი იციზნოდაო.

Чему быть, того не миновать.

- Seinem Schicksal kann niemand entgehen.
- Was geschehen soll, das geschieht.
- — განგებასა ვერვინ შეცვლის.

Чем ушибся, тем и лечись.

- Böses muß man mit Bösen arzneien.
- მსგავსი მსგავსითვე განიკურნების.

Чему учился, тому и пригодился.

- Früh übt sich, was ein Meister werden soll.
- ძალდი ლეკვობისას გამოიზრდებაო.

Чем чорт не шутит.

- Mancher zielt ins Blaue und trifft ins Schwarze.
- Blindes Huhn findet zuweilen auch ein Korn.
- Es findet wohl auch ein Blinder ein Hufeisen.
- ბრმა ღორი რკოს მიადგაო.
- დედაბერმა ხელკავი გადაადლო და კურდღელი მოკლაო.

Черная корова, да белое молоко.

- Eine schwarze Kuh gibt auch weiße Milch.
- Ein schwarzes Huhn liegt auch weiße Eier.
- ძროხა შავია, მაგრამ თეთრ რძეს იწველისო.

Чернец чернца осуждает.

- Der Topf wirft dem Krüge vor und schwarz sind sie beide.
- Ein Esel schillt den andern Langohr.
- ყვავმა ყვავს წასძახა: ჰაი, შე ყრანტალაო.

Черного кобеля не вымоешь добела.

- Mohren werden nimmer weiß.

- Einen Mohren kann man nicht weiß waschen.
— არ გათეთრდების ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითა.

Черного кота не вымоешь добела.

- Es hilft kein Bad am Raben.
— არ გათეთრდების ყორანი, რაც უნდა ხეხო ქვიშითა.

Что было, то сплыло.

- Glücklich ist, wer vergißt, was doch nicht zu ändern ist.
— არ ვინანი გარდასულსა.

Чтобы рыбу съест, надо в воду лезть.

- Wer den Kern essen will, muß die Nuß knacken.
— Kühe machen Mühe.
— ვისაც თევზი უნდაო, ფეხი სველი უნდაო.

Что город, то норов, что деревня, то обычай.

- Jedes Land hat seinen Tand.
— როგორც ალაგო, ისეთი ალაბიო.

Что кому дела, что кума с кумой сидела.

- Jeder schaue in seinen Rinnstein.
— ყველამ თავის მამიდას მოუაროსო.

Что нальешь, то и выпьешь.

- Wie du mir, so ich dir.
— რასაც ხელზე დამისხამო, წვერზეც იმას წაგისვამო.
— როგორც მოხვალ სვინაო, ისე წახვალ შინაო.

Что на яву дается, то и во сне грезится.

- Was man wünscht, das glaubt man gern.
— მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდა.

Что посеешь, то и пожнешь.

- Was der Mensch sät, das wird er ernten.
- Wie die Aussat, so die Ernte.
- რასაც დასთესავ, იმასვე მოიძეი.
- მოხუცი იმას მოიძეის, რაც სიყრმით დაუთესია.
- ბოლოსა მოძეა წესია, რაც წინათ დაგიუთესია.

Что с возу упало, то пропало.

- Hin ist hin, verloren ist verloren.
- არ ვინანი გარდასულსა.
- სიკვდილის შემდეგ სინანული რაღას გიშველისო.

Что скоро, то и не споро.

- Eile mit Weile.
- აჩქარებითა სოფელი არავის მოუჭამია.

Что у другого не любишь, того и сам не делай.

- Tu nichts Böses, so widerfährt dir nichts Böses.
- ნუ იქმ ავსა და ავისაც ნუ გეშინია.

Что у кого болит, тот о том и говорит.

- Wo einem der Schuh drückt, davon spricht er gern.
- Der Schmerz klammert sich ans Herz.
- Rede ist des Gemütes Bote.
- დოჭამიას დო აგონდებოდა, ყველიჭამიას — ყველიო.
- ვისაც გული არ სტკივაო, იმას ცრემლი არ სცვივაო.
- ყველა თავისას ჩიოდა — მენახირე ბუზანკალსაო.
- ენა გულის მოციქულიაო.

Что у трезвого на уме, то у пьяного на языке.

- Trunkner Mund verrät des Herzens Grund.
- რაც ფხიზელს ფიქრში აქვს, ის მთვრალს ენაზეო.

- Что хорошо, то не скоро.
— Gut Ding will Weile haben.
— მოსავალს მოცდა უნდაო.
— თქმულა: სიწყნარე გმობილი სჯობს სიჩქარესა ქებულსა.

- Чужая слеза — вода.
— Auf fremden Acker steht die Saat immer am besten.
— მეზობლის ტირილი მეზობელს ქორწილი ეგონაო.
— მეზობელს მეზობლის მკვდარი მძინარი ეგონაო.

- Чужая беда — смех.
— Aus anderer Leute Haut ist gut Riemen schneiden.
— სხვისა ჭირი — ღობეს ჩხირი.

- Чужая беда не болит.
— Aus anderer Leute Haut ist gut Riemen schneiden.
— სხვისი თხა სხვის ბაღში „ოდელიას“ მღეროდაო.

- Чужое добро не впрок.
— Fremdes Brot, herbes Brot.
— ნათხოვარი მოგიხდება, მაგრამ მალე გაგეხდება.

- Чужой хлеб всегда вкусен.
— Fremd Brot schmeckt gut.
— სხვისი ლუკმა გემრიელიაო.

- Чужим добром богат не будешь.
— Gestohlen Gut liegt hart im Magen.
— ნათხოვარი მოგიხდება, მაგრამ მალე გაგეხდება.

- Чужой хлеб горек.
— Fremdes Brot, herbes Brot.

— სხვის კარზე ნაზუქის ჭამას, მირჩევნია ჩემს სახლში ნაცარი ვშუშო.

Чужой хлеб рот дерет.

— Fremdes Brot, herbes Brot.

— სხვის კარზე ნაზუქის ჭამას, მირჩევნია ჩემს სახლში ნაცარი ვშუშო.

Чужой хлеб в горле петухом поет.

— Fremdes Brot, herbes Brot.

— სხვის კარზე ნაზუქის ჭამას, მირჩევნია ჩემს სახლში ნაცარი ვშუშო.

Чужой кусок в рот нейдет.

— Unrecht Gut tut nicht gut.

— რაც არ გერგება, არ შეგერგებაო.

Чье кушаю, того и слушаю.

— Wes Brot ich esse, des Lied ich singe.

— ვის პურსაც სჭამდე, იმისივე ხმალი მოიქნეო.

— ვინცა ვისი მახარია, ისა მისი მაყარია.

Чья сила, того и воля (правда).

— Macht geht vor Recht.

— სადაც ძალა შევო, სამართალი ერდოდან ავო.

Чья (сторона) сильнее, та и правее.

— Gewalt geht vor Recht.

— სადაც ძალა შევო, სამართალი ერდოდან ავო.

Э

Это ни рыба, ни мясо.

— Das ist weder Fisch, noch Fleisch.

- არც ღვინოა, არც წყალიო.
- არც თავისთვის უქნია ღმერთს, არც სხვისთვისაო.

Я

- Яблоко от яблони недалеко падает.
- Der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.
 - კვიცი გვარზე ხტისო.
 - ზაქარია ციციშვილი, რაც მამაა, ისიც შვილი.
- Язык до добра не доведет.
- Die Zunge hat kein Bein, schlägt aber manchem den Rücken ein.
 - Die Zunge schneidet schärfer denn das Schwert.
 - ენამ რა გიყო და თავში კაკუნო.

- Язык до Киева доведет.
- Mit Fragen kommt man durch die Welt.
 - Mit Fragen kommt man nach Rom.
 - კითხვა-კითხვით კაცი იერუსალიმს მივაო.

- Язык и хлебом кормит, и дело портит.
- Wie die Rede, so der Mann.
 - კაცი თავისი ენით პატივს კიდევაც დაიყრის და კიდევაც აიყრისო.

- Язык мой, враг мой.
- Die Zunge hat kein Bein, schlägt aber manchem den Rücken ein.
 - ჩემმა ენამ პანდური ამომკრაო.
 - ჩემი ენა ჩემი მტერიაო.

- Язык мой, враг мой, прежде ума глаголет.
- Laß die Zunge nicht schneller, als die Gedanken sein.

- Schweigen ist eine Kunst, viel Klaffen bringt Ungunst.
- ჩემმა ტიკტიკა ენამა მევე გამარტყა ყბაშიო.

Язык поит и кормит и спину порет.

- An der Rede erkennt man den Mann.
- Den Toren erkennt man an der Rede.
- Wie einer redet, so ist er.
- კაცი თავისი ენით პატივს კიდევაც დაიყრის და კიდევაც აიყრისო.

Яйцо курицы учит:

- Das Ei will klüger sein als die Henne.
- Die Jungen wollen den Alten raten.
- შვილი მამას თამაშს ასწავლიდაო.
- ბაბუას შვილიშვილი ძველ დროს ასწავლიდაო.
- პატარა ეშმაკი დიდ ეშმაკს ატყუებდაო.
- შვილი მამასა შვილის კეთებას ასწავლიდაო.

ლიტერატურა

(უმთავრესი წყაროები)

1. Пословицы русского народа. Сборник В. Даля.
Гос. издательство художественной литературы. Москва, 1957.
2. Народные пословицы и поговорки. Составил А. И. Соболев.
„Московский рабочий“, 1956.
3. 6.000 deutsche und russische Sprichwörter. Ausgewählt und verglichen von Dr. A. E. Graf. 2. Auflage. Halle (Saale), 1958.
4. Sprichwörterbuch. Sammlung von Franz Freiherrn von Lippenheide.
Berlin, 1907.
5. Anneliese Müller-Hegemann. Luise Otto. Das kleine Sprichwörterbuch.
2. Auflage. 1966, Leipzig.
6. თ ე დ ო ს ა ხ ო კ ი ა. ქართული ანდაზები. „განათლება“, თბილისი, 1967.
7. ლ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი. ანდაზები. გამოცემა მეორე. სახელგამი, თბილისი, 1936.
8. ქართული ანდაზები. შემდგენელი თამარ სვინტიძე, „საბჭოთა მწერალი“, თბილისი, 1936.
9. ანდაზები (ქართულ-რუსული შესატყვისები). შედგენილი პ. წერეთლის მიერ, „საბჭოთა მწერალი“, თბილისი, 1951.
10. ხალხური სიტყვიერება (ლექსები, ანდაზები, სიტყვის მასალა და გამოცანები) ე. თაყაიშვილის რედაქტორობით. გამოცემა საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებისა.

11. ანდაზები. შედგენილი ნინო ნაკაშიძის მიერ. სახელგამი, თბილისი, 1953.
12. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. 1—8 ტ.
13. ქართული ანდაზები. შეადგინა ა. კანდელაკმა. „საბჭოთა მწერალი“, თბილისი, 1959.
14. ნ. ქადაგიძე და ქ. დეკანოზიშვილი. გერმანული ანდაზები ქართული შესატყვისებით. საქეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის გამომცემლობა, თბილისი, 1951.
15. ქართული ანდაზები რუსული და გერმანული შესატყვისებით. შემდგენელი ვ. კუპრავა. მეორე გამოცემა. „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი, 1967.
16. გერმანული ანდაზები ქართული და რუსული შესატყვისებით. შემდგენელი ვ. კუპრავა. „განათლება“, თბილისი, 1972.

РУССКИЕ ПОСЛОВИЦЫ
С НЕМЕЦКИМИ И ГРУЗИНСКИМИ
ЭКВИВАЛЕНТАМИ
Составил Вахтанг Давидович КУПРАВА

Издательство „Сабчота Сакартвело“
Тбилиси, Марджანიшвили, 5
1977

რედაქტორი თ. მ გ ე ლ ა ძ ე
მხატვარი ვ. მკელაშვილი
მხატვრული რედაქტორი რ. მახარაძე
ტექნიკური რედაქტორი ვ. ხუციშვილი
კორექტორები: ე. ნევეროსკაია, რ. ნეფარიძე
გამომშვები მ. წიფჩივაძე

ს. ბ. № 540

გადაეცა წარმოებას 29/III--76 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად 16/IX-77 წ.
საბეჭდი ქაღალდი № 1. 70×108^{1/32}. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 6,47
სააღ-საგამომცემლო თაბახი 3,4 ტირაჟი 5000. შეკვ. № 1303

ფასი 85 კაპ.

გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“
თბილისი, მარჯანიშვილის, 5.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს გამომცემლობათა,
პოლიგრაფიისა და წიგნის ეპრობის საქმეთა სახელმწიფო
კომიტეტის სტამბა № 1. თბილისი, ორჯონიკიძის ქ. № 50.

Типография № 1 Государственного комитета Совета
Министров Грузинской ССР по делам издательств,
полиграфии и книжной торговли. Тбилиси,
ул. Орджоникидзе № 50.